

לאוקמיה בחדשים שוין, דאיכ כשראתה כמיו בחדש זה, ומיו בחדש זה, ומיו בחדש זה, הרי כאן הפלגות שוות, במלאים יש כאן הפלגה שוה לליכ יום, ובחסרים לליכ יום. ואיכ אכתי תיקשי קושית תוס' הנ"ל, דכשינתה ליז ליתסר י"ח בחדש שלאחריו, מפאת חשש וסת הפלגה, וכמבאר לקמן סעיף י"ג בהגה. ובעיכ צ"ל דאיירי בחדשים כסדרן, אחד מלא ואחד חסר, דאין כאן הפלגות שוות, וכמ"ש הראב"ד, והרמב"ן בחידושיהו, והרשב"א, דעיכ תלינן הוסת בדילוג, משום דאיירי בחדשים כסדרן, ואין כאן הפלגות שוות, ע"ש.

וּלְפִיזוּ ניהוי אנו היכי איירי בכרייתא, אם היה החדש שראתה בו כמיו מלא, והחדש שראתה בו כמיו היה חסר, אכתי תיקשי מאי טעמא תניא בכרייתא דאין אסורין בחדש שלאחריו רק מיו ומיו, והו"ל לאסור גם י"ח בחדש הבא. דהא קיימא לן האשה שראתה צריכה לחוש לוסת החדש ולוסת הפלגה עד שתקבע אחד מהם, וכמבאר בדברי הרב בהגה כנ"ל, ואיכ זו שראתה כמיו בחדש מלא, וכמיו בחדש שלאחריו, היה הפלגה ליכ ימים, וצריכה לחוש בחדש שלאחריו למשך הפלגה זו. וכיון שהחדש שראתה בו כמיו הוא חסר, כלתה הפלגת ליכ יום בי"ח בחדש שלאחריו, ואסורה גם בי"ח, ולמה תניא דאינו אסורה בחדש שלאחריו רק מיו ומיו. ובעיכ צ"ל דאיירי שהחדש שראתה בו כמיו היה חסר, והחדש שראתה כמיו הוא מלא, ועיכ שפיר תניא דאינה צריכה לחוש בחדש שלאחריו רק כמיו, מפאת וסת הקבוע שעדיין לא נעקר, וגם צריכה לחוש כמיו בו, מפאת וסת החדש החדש, וגם הפלגת ליכ יום כלין בו ביום, כיון שהחדש שראתה בו כמיו היה מלא.

ומעתה לפיז נחקור לדעת, איך היה החדש שראתה בו בי"ז, אם חסר או מלא. ולכאורה יקשה כאן במטה נפשך, דאם היה חודש חסר, וכסדר החדשים שהחדש שלפניו היה מלא, וכנ"ל, איכ יקשה, מאי טעמא תניא בכרייתא דאינו נאסר בחדש הבא רק מיו ומיו, ולכאורה יש לאסור בחדש הבא גם כמיו. דמיו בחדש חסר עד י"ט בחדש שלאחריו, הוי הפלגה שוה כמו כמיו בחדש מלא עד י"ז בחדש שלאחריו, והרי בוסת הפלגה צריכה לחוש אף בחד זמני, וכנ"ל. ואי איירי בחדש מלא, הדרא קושיא לדוכתא מה שהקשו תוס', מאי טעמא לא תני דאסורה גם בי"ח, דמיו מחודש מלא עד י"ח בחדש שלאחריו, הוי הפלגה שוה כמו מראית מיו בחדש מלא עד ראית י"ז בחדש שלאחריו, וצריכה לחוש לי"ח מפאת וסת הפלגה, וכנ"ל.

וי"ל בזה, דאין הכי נמי דהיתה צריכה לחוש לי"ט, אולם כל עיקר חידושיה דהך ברייתא הוא לאשמועינן דקבעה וסת לדילוג, ואיירי בראתה בי"ח, ואיכ ממילא אין מקום למתני דתחוש לי"ט, דבלאו הכי סמאה היא מראית י"ח. ולפיזו כמו כן י"ל דאיירי שהחדש שראתה בו כמיו היה מלא, והחדש שראתה כמיו הוא חסר, והא דלא תני שאסורה בי"ח בחדש הבא, ה"ל, הוא ג"כ מטעם הנ"ל, דהא איירי בכרייתא שראתה בו כמיו, ואיכ בלאו הכי היא סמאה, וכנ"ל. אולם התוס' הקשו שפיר, דהא בחדש הד' לא ראתה עד י"ח, ואיכ מאי טעמא לא תני דצריכה לחוש בי"ח, ועיכ שפיר הוכיחו מזה דלא חיישינן לוסת הדילוג כל זמן שלא נקבע, ואתי שפיר.

(א) **עוד** זאת אמרתי לבאר, בהך דוסת הדילוג, לא איירי בחדשים שווין כולן מלאים או חסרים, דאיכ לשמואל שראתה ד' ראיות כמיו, וכמיו, וכי"ז, וכי"ח, הרי כאן ג' הפלגות שוות, במלאים לליכ יום, ובחסרים לליכ יום, והא

והנה מ"ש דלשמואל מצרפינן ראית וסתה לראיות אחרונות שראתה, הוא מבואר להדיא בש"ס סוף פרק האשה, אולם שם איירי שראית וסתה היה שוה לדילוגה, דוסתה היה בכ' לחודש, ואח"ז התחילה לדלג וראתה בכ"א, וכי"ב, ובכ"ג, בזה קבעה וסת הדילוג גם לשמואל, והגם שלא היו רק ג' ראיות בדילוג, ומשום דמצרפינן ראיה אחרונה של וסתה שהיה לכ' לראיות אחרונות של הדילוג. אבל אם לא היה וסתה שוה לדילוגה, כגון שוסתה היה לפיז, ודילגה ליום כ' וראתה כ', וכ"א, וכי"ב, נחלקו בזה האחרונים. דדעת הירישה הוא דגם בכה"ג קבעה וסת כג' ראיות, ודעת הבי"ח והפ"ז והש"ך דבכה"ג לא קבעה וסת, דבעינן שיהיה וסתה שוה לדילוגה דווקא, ועי' מ"ז סק"ה, וש"ך ס"ק י"ח, וס"ק מ"ב, ומ"ש שם, ועי' מ"ש בזה בוסת הא' אות ד' ע"ש.

והנה חשבתי למשפט, די"ל דמה שנחלקו רב ושמואל אי חשבינן ראית הוסת לראיות אחרונות, או לא, לא נחלקו בזה בעיקר הדבר, רק מחלוקתם בזה תליא במה שנחלקו בקביעת הוסת הדילוג. דלרב דס"ל דנקבע כג' ראיות, ועל זה אמרינן דאם ראיה ראשונה כמיו היה ראית הוסת שהיה לה מקודם, לא מהני לן לצרף ראיה זו לכ' ראיות שראתה אח"כ כמיו וכי"ז, לקבוע עי"ז וסת הדילוג. דכיון שלא ראתה אח"כ רק ב' ראיות, איכ עדיין לא נעקר וסת הקבוע שלה מעבר, ועיכ לא מצרפינן ראית הוסת לראיה שאחריה, וצריכה שתראה ג' ראיות לכד ראית הוסת. אמנם שמואל דס"ל דבוסת הדילוג בעינן ד' ראיות, שפיר אמרינן דאם ראיה ראשונה היה ראית הוסת, ואח"ז ראתה ג' ראיות בדילוג, וכגון שהיה וסתה קבוע בכ' לחודש, וראתה ראיה של וסתה בכ' כהרגלה, ואח"כ ראתה כג' חדשים בכ"א, וכי"ב, וכי"ג, שפיר מצרפינן ראית וסתה לראיה שאח"כ. דהא בלאו הכי כבר נעקר וסתה במה שלא ראתה בג' חדשים שאחריה בכ', רק ראתה בכ"א, וכי"ב, וכי"ג, ואיכ אין לה וסתה כלל, ובכה"ג ודאי מצרפינן ראית הוסת לראיות האחרונות שיהיה עכ"פ וסת הדילוג, וכמ"ש מהרש"א בכ"ק לענין מועד, וכמ"ש דבריו למעלה. ועי' במ"ש בזה להלן בוסת הסירוג ובבאורי לסי' זה בס"ד.

(י) **והנה** בוסת הדילוג הסכימו הפוסקים דאינה צריכה לחוש לו כל זמן שלא נקבע. והראב"ד בבעלי הנפש כתב שהכריע כן מן הסברא, דכל וסת הנקבע במקומו, והג' או הד' קובע את הא' במקומו ואוסר אותו, יש מן הדין לחוש עליו בתחילתו, דאמרינן תחילתו כסופו לחוש עליו. אבל וסת שסופו מתיר את תחילתו, כגון וסת הדילוג שבסופו הותרו כל הראשונים, איך יהיה סופו קל מתחילתו, ולמה תחוש בראשונה לשניה שהשלישית תתירנה, ואיך תחוש בשניה לשלישית שהרביעית תתירנה. ולכן אני אומר, כי וסת הדילוג אינה חוששת לו בתחילה על העתיד עד שתקבע, עכ"ל הראב"ד. ועי' מ"ש בזה בוסת הסירוג בס"ד. אולם התוס' סוף פרק האשה ס"ד א' הוכיחו דין זה מברייתא שם, דלא אסרה מתחילה רק מיו ומיו, ולא הצריכה לחוש לי"ח, מוכח מזה דאינה צריכה לחוש לוסת הדילוג עד שתקבע, ע"ש בתוס'. וכן הוא בחידושי הרמב"ן שם.

וי"ש לי קצת מקום עיון בזה, דהנה בכרייתא שם תניא היתה למודה לראות כמיו, ושינתה לפיז, זה וזה אסורין, שינתה לי"ז, הותר מיו ונאסר מיו ומיו, שינתה לי"ח, הותרו כולן ואסורה מ"ח ואילך, ע"ש. ומהראוי לחקור במאי עסקינן, אי בחדשים שווין כולן מלאים או חסרים, או איירי בחדשים כסדרן אחד מלא ואחד חסר. וכאשר נעיינן בזה נראה, דאי אפשר

ודאי דתלינן יותר בוסת הפלגה דשכיה, מדנתלי בוסת החודש דלא שכיה, ועי' בכרתי ופילתי סקין וסיק י"ז. ואפילו לרב דנקבע בג' ראיות, ואין כאן רק ב' הפלגות שוות, וקיימא לן דהיכי דנקבע וסת הא', תו לא חיישינן לוסת הב' שלא נקבע, אך זהו בב' וסתות שוות, משא"כ כאן דוסת הדילוג אינו שכיה כלל, ווסת הפלגה שכיה מוכא, יותר מסתבר לומר דוסת הפלגה הוא, הגם שלא נקבע עדיין, מדנאמר דוסת הדילוג הוא. אלא ודאי דהך דוסת הדילוג איירי בחדשים כסדרן, אחד מלא ואחד חסר, דאין כאן וסת שוה להפלגה, ודבר זה מבואר בדברי הראב"ד, הובא בחידושי הרמב"ן סוף פרק האשה, וברשב"א בתורת הבית הארוך.

וגדולה מזו נ"ל ללמוד משם, דאם אפשר למתלי בוסת הפלגה **ההפלגה** בדילוג, ובוסת החודש בדילוג, תלינן יותר בוסת הפלגה. דשם אהך דוסת הדילוג, כתב הרמב"ן בחידושי שם וז"ל, אם באנו לחשב חדשים מלאים ככולן, אין כאן דילוג, אלא הוסת שוה להפלגת ל"ב. ואם באנו לפרש אותן בכסדרן מלא וחסר, אין סדר לדילוג הזה, שהראשונה מניסן לאייר היה הפלגת ל"ב, והשניה מאייר לסיון הפלגת ל"א, נמצא שלא דילגה אלא קירבה וראייתה, וכשהיא משלשת בדילוג מסיון לתמוז, חזרה להפלגה שוה לל"ב כו'. לפיכך פירש הראב"ד ז"ל, שכשם שהאשה קובעת וסת להפלגות שוות, כך קובעת וסת בימי החודש, שאם ראתה ג' פעמים בריח, קבעה לה וסת לריח, אע"פ שאין ההפלגות שוות, שאחד מלא ואחד חסר. הלכך בזה שדילגה, כיון שאין בראיותיה צד השוה לה, לא בהפלגות ולא בדילוגין, אומרים לימי החודש היא קובעת, ולא בהשוואה אלא בדילוג, עכ"ל, וכן כתב הרשב"א בשם הראב"ד בתורת הבית הארוך, יע"ש שכתב דכיון שאין בראייתה צד השוה, לא בדילוג שוה, ולא בהפלגות שוות, אומרים לימי החודש היא קובעת כו', וכנ"ל. **הנה** מבואר לנו מדבריהם ז"ל, דלא מיבעי אם היה בהפלגות השוות, דודאי אמרינן דאינו וסת הדילוג רק וסת הפלגה, אולם אפילו לא היה בהפלגות שוות, רק בדילוג שוה להפלגה, לא היינו אומרים דלימי החודש היא קובעת בדילוג, רק אמרינן דהיא קובעת וסת הפלגה בדילוג. אך כאן כיון שאינו לא להפלגות שוות, ולא בדילוג שוה להפלגה, ע"כ אמרינן דלימי החודש היא קובעת ובדילוג. והמעט בזה, דיותר מסתבר לומר דוסת הפלגה הוא, מדנאמר שהוא וסת החודש. דהא בוסת הפלגה כ"ע מודו בו, וכמ"ש הרמב"ן בחידושי שם, שזה דרכן של כל הנשים דתליא במשך הזמן שנתמלאה סאתה של זו. משא"כ בוסת החודש, הרבה חולקים על זה הוסת, וכמבואר בחידושי הרמב"ן שם, ובבדק הבית להרא"ה, ובכרתי ופילתי ע"ש. רק רבותינו הצרפתים המציאו וסת זה דחודש, מהך פלוגתא דרב ושמואל, והסכים לדבריהם הראב"ד ושי"פ, והכי קיימא לן. אולם בזה כ"ע מודו דוסת הפלגה עדיף לן. אך כיון דגם וסת הדילוג לא שכיה, ע"כ וסת החודש בשוה, עדיף לן מדנאמר שהוא וסת הפלגה בדילוג, וע"כ אם ראתה ג' פעמים בריח, שאחד מלא ואחד חסר, הגם שיש כאן ב' הפלגות בדילוג שוה, האחד לליא והאחד לליב, או להיפך, עכ"ז כיון שאין כאן הפלגות שוות, אמרינן שהוא וסת החודש השוה. אמנם – כאן שגם אם נאמר שהוא וסת החודש, אינו וסת השוה כי אם בדילוג, ע"כ בעינן שלא יהיה בדילוג שוה להפלגה, ואז אמרינן דלימי החודש היא קובעת ולא בהשוואה רק בדילוג, וכמ"ש הרמב"ן והרשב"א בשם הראב"ד כנ"ל.

ואי"ל לפי"ז לרב דסגי בג' ראיות, אי"כ אם ראתה כמ"ז בחודש חסר, ומ"ז בחודש מלא, ואח"כ בחודש

שלאחריו כ"ז, הרי איכא לספוקי אם הוא וסת החודש בדילוג, או וסת הפלגה בדילוג, דהא הני ב' דילוגין היו בדילוג שוה להפלגה, הא' לליא יום, והב' לליב יום, וא"כ תחוש בחודש הד' ליום י"ט, שמא תראה בו ויהיה הדילוג שוה ללי"ג יום. הא ליתא, דהא קיימא לן דלוסת הדילוג אינה צריכה לחוש לו כל זמן שלא נקבע ג' פעמים, וכיון דוסת החודש בדילוג כבר נקבע, ע"כ צריכה לחוש בחודש הד' בייח בו. ואם תראה בו, הרי נתברר שהוא וסת החודש בדילוג. ואם לא תראה בו, אינה צריכה לחוש ליי"ט בו, אחר שלא נקבע עדיין, ואם תראה ביי"ט, הרי נתברר לנו דאינו וסת החודש בדילוג, רק וסת הפלגה בדילוג. ואם לא תראה גם ביי"ט, הרי נעקר וסת ההפלגה בדילוג, כדין וסת שאינו קבוע שנעקר בפעם אחת, ונשאר וסת קבוע לדילוג בחודש, שכבר קבעה אותו ג' פעמים, ואינו נעקר כי אם בג' פעמים, ודו"ק. ועי' לקמן בס"י זה סעיף י"ג בהגה, בדין אשה שראתה ג' או ד' ימים בדילוג, שנחלקו בזה הפוסקים, ומ"ש בזה **שם** בס"ד. עי' מ"ש עוד בזה בוסת שאח"ז אות ב' בס"ד, ע"ש.

(א) הוסת ה'י הוא וסת הסירוג. ענינו הוא שיש לה וסת החודש, אך לא לחדשים רצופין כי אם בסירוגין, וכגון שראתה בא' בניסן, ובא' בסיון, ובא' באב, קבעה לה וסת לחדשים בסירוגין, וצריכה לחוש לא' בתשרי, ולא' בכסלו, וכן לעולם. ונידון קביעות וסת זה נחלקו בו האחרונים, כי בסוג כתב ראתה בא' בניסן, ובא' בסיון, ובא' באב, קבעה לה וסת לריח לדילוגים, נוכח כתב המחבר בסעיף ט' ע"ש. וכתב על זה הפרישה סעיף ט"ז צ"ל לרב, או לשמואל והיה לה וסת אחרת ושינתה, עכ"ל. ובב"י הביא בשם הראב"ד דכאן לכ"ע סגי בג' פעמים, ע"ש, וכן כתב בשו"ע סעיף י"ב, וכן הוא דעת הב"ה והש"ך. ודעת המ"ז בס"ק י"א לכאורה יראה דס"ל כמ"ש הפרישה, אולם דבריו תמוהין, וסותר למ"ש הוא בעצמו בס"ק שאח"ז. וכבר עמד על זה בסדרי פהרה סק"ז, והניחו בקושיא, ואי"ה יבוארו לנו דבריו למטה בס"ד.

והכרתי ופילתי בס"ק י"ב כתב, דדין זה תליא במחלוקת הראשונים ז"ל, דהנה בתוס' ב"ק ונדה הקשו על מ"ש דבהפלגה בעינן ד' ראיות, מהא דתניא בב"ק ראה שור נגח שור ולא נגח כו' נעשה מועד לסירוגין בג' נגיחות. ותירצו דיש חילוק בין סירוגין דימים לסירוגין דשנתיים. ובבבא קמא כתבו בהדיא דאם יום אחד נגח ויום אחד לא נגח, דהוי סירוגין דימים, לא נעשה מועד עד ד' פעמים, וכן כתב הנמוקי יוסף שם. וא"כ לדידהו הוא הדין כאן בוסת הסירוג, כיון שהוא סירוגין דימים, דמי לוסת הפלגה ובעינן ד' ראיות. והר"ן בחידושי לנדה הקשה ג"כ קושית תוס' הנ"ל, וכתב לתרץ באופן אחר, והוא לחלק בין שור המועד לאשה. דבמועד עיקר העדוה תליא בנגיחות, ואם נגח בג' ימים רצופים, כל שכן שנעשה מועד לרצופים, וע"כ גם אם נגח בסירוגין, נעשה ג"כ מועד בג' נגיחות. משא"כ באשה עיקר הוסת תליא בהפלגת הימים, דאם ראתה ג' ימים רצופים, אין כאן וסת כלל, וכיון דעיקר הוסת תליא בהפלגת הימים, ע"כ בעינן ד' ראיות שיהיה ג' הפלגות, ע"ש. וא"כ גם לדידהו בעינן ד' ראיות גם בוסת הסירוג דדמי להפלגה. אולם הראב"ד שכתב דבוסת הסירוג סגי בג' פעמים, שהוא ז"ל הקשה ג"כ הקושיא הנ"ל, מאי שנא בהפלגה בעינן ד' ראיות, ובראה שור נגח כו' סגי בג' נגיחות וכנ"ל. וכתב לתרץ זה לחלק בין סירוג להפלגה, דבהפלגה אינה ניכרת עד ראייה השניה, משא"כ בסירוג, ע"ש דבריו. והוה מעמו שכתב דבסירוג סגי בג' פעמים. אולם הפוסקים הנ"ל שכתבו לחלק באופן אחר, מבואר דס"ל דסירוג דמי להפלגה ובעינן ד' ראיות.

ביום זה בחודש, ואמרינן דהיום גורם, וכמבואר במ"ז ס"ק י"ב, ושי"ך ס"ק כ"ב ע"ש. וכל מעיין היטב בדברי הפוסקים הנ"ל יראה שדברינו כנים, ואין מקום כלל לדברי הכריף הנ"ל.

(ב) **אולם** מה שיש לעיין בזה, הוא לפי מ"ש בוסת הקודם אות י"א, להוכיח מדברי הרמב"ן והרשב"א בשם הראב"ד,

דהא דתלינן בוסת הדילוג שהוא לדילוג לחדשים, הוא משום דכיון דחוינן דאינו להפלגות שוות, ולא לדילוג שוה להפלגות, דכיון דאיירי בחדשים כסדרן אחד מלא ואחד חסר, איכ' לפעמים מרחקת ראייתה ולפעמים מקרבת ראייתה, ע"כ אמרינן שהוא לדילוג לחדשים. מבואר מזה דאם היה לדילוג שוה להפלגות, היינו תולין יותר לומר שהוא לדילוג להפלגה. וכבר הקשינו שם על זה, דהניחא לשמואל דבעינן ד' ראיות וגי' דילוגים, שפיר חוינן דאינו לדילוג שוה להפלגה, וכנ"ל. אולם לרב דס"ל דקבעה וסת לדילוג לחדשים בג' ראיות, והרי כאן עדיין לא חוינן דאינו לדילוג שוה להפלגה. ואדרבה אם האחד חסר והב' מלא, איכ' היה ראייה ראשונה לליא יום והב' לליב יום, והרי דילוגה שוה להפלגה. וכמו כן אם להיפך האחד מלא והב' חסר, הרי דילוגה שוה להפלגה למפרע הא' לליב והב' לליא, ואיכ' מנא לן לומר שהוא וסת הדילוג לחדשים. ותיירצנו שם דמכל מקום כיון דוסת החודש כבר נקבע, ווסת הפלגה עדן לא נקבע, ע"כ אינה צריכה לחוש לו, ע"ש.

והנה מלבד מה שיש לפקפק בתיורן זה, עוד זאת יקשה כאן בסירוג, לפי האופן שכתבו כאן הפוסק והמחבר שהתחילה לראות בריח ניסן, וכיון דכל חדשי הקיץ לעולם הם כסדרן אחד מלא ואחד חסר, איכ' מא' בניסן לא' בסיון הוי הפלגה ניסן ימים, וכמו כן מא' בסיון לא' באב. מעתה יקשה מנא לן לומר דהוא וסת הסירוג לחדשים, ודלמא הוא וסת הפלגה להפליג ניסן ימים בין ראייה לראיה. ונהי דבזה י"ל דלא מיקרי וסת הפלגה כשוה, דכמו דאמרינן דהוי וסת החודש בסירוג, משום דסתם נשים חוין בכל חודש, כמ"ש השי"ך במ"ק כ"ז וכ"ז, וע"י מ"ש שם, כמו כן נאמר דהוי וסת הפלגה בסירוג דסתם נשים חוין לסוף עונה, כמ"ש בש"ס פ' ב', וע"י מ"ש בשי"ך ס"ק הנ"ל, וס"ק ל', ע"ש. וע"י מ"ש בוסת ב' אות ב' דהפלגה ליב ימים מיקרי וסת הדילוג לדעת הרמב"ן ע"ש. אך אכתי תיקשי, דמכל מקום למה נאמר דהוא וסת החודש בסירוג, נאמר דהוא וסת הפלגה בסירוג, והרי בדילוג אמרינן דאם היה בדילוג שוה להפלגה, היינו אומרים דהוא וסת הפלגה, וכנ"ל. וכאן אי"ל דבא' באב כבר נקבע וסת החודש, ווסת הפלגה עדן לא נקבע, דאכתי תיקשי בראיה ד' כשראתה בא' בתשרי דנקבע ג"כ וסת הפלגה, ואיכ' נאמר דוסת הפלגה הוא, ונפקא מינה אם יהיה חודש חשון מלא, תצטרך לחוש ב' חשון לוסת הפלגה.

וע"כ נראה בזה להיפך מ"ש למעלה בוסת הקודם, דאדרבה היכי דנוכל לומר דהוא וסת החודש, אמרינן דוסת החודש הוא, וכמ"ש בתוס' והנמוקי יוסף בבבא קמא דכל היכי דנוכל לומר דהיום גורם, או בחודש או בשבת, אמרינן דאותו היום גורם, רק היכי דלא נוכל לומר דהיום גורם, או אמרינן דוסת הפלגה הוא, ע"ש בדבריהם. רק בוסת הדילוג שאין כל הראיות ביום אחד, רק כל ראייה היא ביום אחר מראיה שלפניה, נחלקו בזה רב ושמואל, דרב ס"ל דמכל מקום אמרינן דוסת החודש הוא והיום גורם, רק שאינו בהשוואה כי אם בדילוג, וע"כ נקבע בג' פעמים, ושמואל ס"ל כיון דאין כל הראיות ביום אחד בחודש, רק כל ראייה היא מרחקת יום אחד בחודש, דמי לוסת הפלגה ואינו נקבע רק בד' פעמים. אך דלא תיקשי לשמואל כיון דס"ל דזה דומה לוסת הפלגה וכנ"ל, איכ' יקשה אפילו אם

עוד נתקשה בדברי תוס' בב"ק, שכתבו דבסירוג לימים לכ"ע לא נעשה מועד עד ד' פעמים, ומאי שנא מוסת הדילוג דלרב מני בג' פעמים. וע"כ הרשב"א בחידושו לכבא קמא שם לא הקשה מהך ברייתא דראה שור נגח כו', רק לשמואל, ע"ש, מבואר דלרב אתי שפיר. וכן רש"י בב"ק שם כתב דלשמואל לא נעשה מועד עד ד' פעמים, מבואר דלרב מני בג' פעמים. וע"כ כתב דמ"ש תוס' בב"ק דאינו נעשה מועד עד שישלש בדילוג, כוונתם הוא דלא הוי מועד לכ"ע, רק יש בו מחלוקת רב ושמואל, עד שישלש בדילוג דאו נעשה מועד לכ"ע, ובזה א"ש דברי תוס' ורש"י ורשב"א לאחדים. ויצא לו מזה, דלהפוסקים הנ"ל דין זה דוסת הסירוג תליא בפלוגתא דרב ושמואל, וכמ"ש הפרישה, ע"ש דבריו באורך.

וכ"ל דבריו תמוהין מאוד, דמ"ש בפירוש תוס' בב"ק, מהתימא איך לא עיין בתוס' נדה סוף פרק האשה, שכתבו בהדיא אהך ברייתא דראה שור נגח כו', דגם רב מודה בזה דלא הוי ראייה ראשונה מן המנין, ותיירצנו על זה דצריך לחלק בין סירוגין דימים לסירוגין דשוורים. מבואר בהדיא דבסירוגין דימים גם לרב בעינן ד' פעמים כמו בוסת הפלגה. ומה שהביא מחידושי רשב"א לבי"ק, הן אמת דשם לא הקשה רק לשמואל, אולם שם לא נחית עדיין לדון זה, דבוסת הפלגה בעינן ד' ראיות לכ"ע, דזה חידשו רבותינו הצרפתים. וע"כ בתורת הבית הארוך קס"ט ב' אחר שהביא דברי רבותינו הצרפתים דבהפלגה לכ"ע בעינן ד' ראיות, הקשה שם מהך ברייתא בב"ק הנ"ל לכ"ע, ולא לשמואל דווקא, ע"ש. וכן הראיה בבדק הבית שם הביא ראייה מהך ברייתא בב"ק הנ"ל, דגם בוסת הפלגה מני בג' ראיות, **וע"ש** בדברי הרשב"א במשמרת הבית מ"ש על זה. וכן הוא מבואר בנמוקי יוסף בב"ק שם שהקשה קושיא זו מברייתא דראה שור נגח כו' לכ"ע, ומשום דבוסת הפלגה לכ"ע אין ראייה ראשונה מן המנין, ע"ש. ומהתימא על הכרתי ופלתי איך נעלם ממנו כל זה.

אמנם גם המחלוקת שעשה בין תוס' וסיעתם, ובין הראב"ד. כל מעיין בדברי הפוסקים הנ"ל יראה, שאין ביניהם שום מחלוקת כלל, וכולן לדבר אחד נתכוונו. דהתוס' והנמוקי יוסף חילקו בין סירוגין דימים לסירוגין דשוורים, ומעמם בזה, דסירוגין דימים, כגון יום אחד נגח יום אחד לא נגח, כיון דאין הסירוג לימי החודש, ולא לימי השבת, בכדי שנוכל לומר דיום החודש או ימי השבת גורם, ע"כ אמרינן דנעשה מועד להפלגות ימים, ומה לי הפלגה עשרים ימים או הפלגה יום אחד, וכן כתב הפני יהושע שם בב"ק. וכיון דמשוינן ליה מועד להפלגה, ע"כ בעינן ג' הפלגות וד' נגיחות. משא"כ סירוגין דשוורים, דאין הדבר תלוי בהפלגת ימים כלל, רק הפלגה נגיחות, ע"כ מני בג' נגיחות, אלה הם דברי תוס' והנמוקי יוסף וסיעתם.

והראב"ד איירי בוסת הסירוג לחדשים, ועל זה כתב, דכיון די"ל דיום החודש גורם רק שהוא בסירוגין, דמיא לוסת החודש השוה דמני בג' פעמים, ומדמי ליה לסירוג דשוורים דמני בג' פעמים. וחילק בין הפלגה ימים דבעינן ד' פעמים, בין במועד בין בוסתות, משא"כ סירוג חודש דאפ"ל דהיום גורם, דמי לסירוג נגיחות דמני בג' פעמים, ע"ש בראב"ד בבבלי הנפש תמצא מבואר כנ"ל. ומעתה גם הראיה שהביא בכריף מדברי הר"ן בחידושו דפליג על זה, אינה ראייה כלל. דאין הכי נמי דבהפלגה בעינן ד' ראיות, אולם בסירוג לחדשים, אמרינן דאין וסתה כלל מפאת הפלגה ימים, רק עיקר וסתה הוא לחדשים, ומני בג' פעמים. דמה לי אם היא רואה ביום זה מחודש לחודש, או מב' חדשים לב' חדשים, עכ"פ אינה רק

הערה

שילשה בדילוג, מנא לן לומר דהוא וסת החודש בדילוג, ודלמא הוא וסת הפלגה בדילוג, ועל זה כתבו דכיון דלשמואל בעינן ד' ראיות בכדי שתששל בדילוג, איכ שוב חזינן דאינו בדילוג שוה להפלגות, ועיכ אמרינן דהוא וסת החודש בדילוג.

אך כל זה לשמואל, דס"ל דכיון שאינה רואה ביום אחד בחודש, דמיא לוסת הפלגה, ולדידיה מוכרח לומר כנ"ל. אולם לרב אתי שפיר בפשימות, דאיהו ס"ל דגם בדילוג אמרינן דהיום גורם הראיה, ועיכ ס"ל דסני בגי' פעמים. ומסילא מבואר לנו, דגם לשמואל לא הוכרחנו לכא למעם הנ"ל, רק בוסת הדילוג דאין הראיה ביום אחד, וס"ל לשמואל דזה דומה לוסת הפלגה, וכמו"ש הראב"ד, והבאתי דבריו בוסת הקודם, ועיכ צ"ל דבד' פעמים אמרינן דהוא וסת החודש בדילוג, מפאת שאנו רואין שאינו בדילוג שוה להפלגות וכנ"ל. משא"כ בוסת הסירוג שהיא רואה לעולם ביום אחד בחודש, רק שמסרגת לחדשים, בזה שפיר כתב הראב"ד דגם לשמואל אמרינן דהיום גורם הראיה, והרי הוא וסת החודש שנקבע בגי' פעמים ואתי שפיר.

ג) ואכתי יש לנו לעיין בזה, דהנה כל עיקר דין זה דוסת הסירוג סני בגי' פעמים, הוציאו הראב"ד מהך ברייתא דבבא קמא דראה שור נגח שור לא נגח, ומדמי הראב"ד סירוג דחדשים לסירוג דשוורים, עיי"ש בבעלי הנפש. וכל זה אי"ש לדעת תוס' וסיעתם, דס"ל דבהפלגת ימים גם במועד בעינן ד' פעמים, רק דמחלקי בין סירוגין דימים ובין סירוגין דשוורים, ובזה שפיר כתב הראב"ד דסירוג דחדשים דמי לסירוג דשוורים. דכמו דאמרינן שם דכיון דהסירוג אינו בימים רק בנניחות, עיכ סני בגי' נניחות, הוא הדין כאן כיון דלעולם היא רואה ביום א' בחודש, ונוכל לומר דהיום גורם הראיה, רק שהסירוג הוא בחדשים, עיכ סני בגי' ראיות. אולם לדעת הר"ן בחידושיו דלא ס"ל לחלק במועד בין סירוג דימים לסירוג דשוורים, ומה שהקשו מברייתא דראה שור נגח כו', כתב לחלק בין מועד לוסתות, דבמועד גם בהפלגת ימים סני בגי' פעמים, רק בוסתות בעינן בוסת הפלגה ד' ראיות, והבאתי דבריו למעלה בוסת א' אות ג', ובוסת ה' אות ה', וכתבנו שם דגם הרא"ש בפסקיו אויל בשיטתיה דהר"ן עיי"ש. ולפי"ז אודא לה ראית הראב"ד מהך ברייתא דראה שור נגח כו', דסירוג סני בגי' פעמים. דהא הפוסקים הנ"ל מדמי סירוג זה להפלגה, ולמדו מכאן דבמועד גם בהפלגת ימים סני בגי' פעמים, ולפי"ז שפיר י"ל דבוסתות דבעינן בהפלגת ימים ד' פעמים, הוא הדין בסירוג דחדשים בעינן ד' פעמים, ומשום דאמרינן דאין זה סירוג לחדשים רק לימים מני"ט יום לני"ט יום, וכנ"ל.

אך לרב י"ל דגמרינן וסת הסירוג במכל שכן בוסת הדילוג, דהשתא ומה בוסת הדילוג שאינה רואה לעולם ביום אחד בחודש, וכיון שעדיין לא ראתה רק ג' ראיות איכ י"ל דהוא וסת הפלגה בדילוג וכנ"ל, ועיכ ס"ל לרב דאמרינן דהוא וסת החודש בדילוג, ונקבע בגי' פעמים, משום דיותר מסתבר לומר שהיום גורם הראיה, וכמו"ש באות הקודם, איכ כל שכן בוסת הסירוג דלעולם היא רואה ביום אחד בחודש, דודאי אמרינן דהוא וסת החודש בסירוג, ונקבע בגי' פעמים. אולם לשמואל דס"ל בוסת הדילוג דבעינן ד' פעמים, נהי דאין לנו ראיה מזה להוכיח דגם בוסת הסירוג בעינן ד' פעמים, די"ל דשאני וסת הדילוג דאינה רואה לעולם ביום אחד בחודש, עיכ מדמי ליה שמואל לוסת הפלגה, משא"כ וסת הסירוג שהיא רואה לעולם ביום אחד בחודש, וכנ"ל. אולם שוב אין לנו ראיה מכרחת דמודה שמואל בוסת הסירוג, ושפיר י"ל דס"ל לשמואל דוסת

הסירוג דמי לוסת הדילוג ובעינן ד' פעמים, וראית הראב"ד מהך ברייתא דביק דראה שור נגח כו', אודא לה לדעת הרא"ש והר"ן, וכמו"ש למעלה.

ד) ותו נראה, דשפיר יש להוכיח דלשמואל בעינן גם בסירוג ד' פעמים, לפי מ"ש למעלה בוסת הקודם אות ה', דלהרא"ש והר"ן צ"ל דשמואל ס"ל דבעינן בוסת הדילוג ד' פעמים, אפילו לרבי דס"ל דבהפלגה סני בגי' פעמים, עיי"ש, ואיכ בעיכ צ"ל דס"ל לשמואל דדילוג גרע מהפלגה. אולם צריך לברר טעמו של שמואל בזה, מאי טעמא יגרע דילוג מהפלגה. ואי"ל הטעם בזה דהפלגה שכיח יותר, דזה דרכן של כל הנשים, עיכ נקבעת לרבי בגי' ראיות, משא"כ וסת הדילוג דלא שכיח, וכמו"ש שם בוסת הנ"ל. דטעם זה שפיר י"ל בוסת דאשה, אולם בשור המועד אין טעם לחלק בזה, דבמועד גם בהפלגה לא שכיח, וכמו"ש הרמב"ן בחידושיו, והבאתי דבריו למעלה בוסת ב' אות ג' וד'. ואיכ יקשה, מאי טעמא אמרינן במועד דבהפלגה נעשה מועד בגי' פעמים, ובדילוג בעינן ד' פעמים.

ובע"כ צ"ל בטעמו של שמואל, דבשלמא היכי שידוע לנו בודאי שהוא בהפלגת ימים, כגון יום אחד נגח יום אחד לא נגח, נעשה מועד בגי' נניחות. משא"כ כנגח מ"ז בחודש זה, ומ"ז בחודש זה, דאין ידוע לנו אם העדאתו תליא בהפלגת ימים או בחזשים, עיכ הדבר ספק לנו איך נעשה אותו מועד, אם לדילוג בחדשים, או בימים, ואיך נעשה אותו מועד בספק. אולם כשיששל בדילוג, אז יתברר לנו ענין העדאתו בבירור, וכמו"ש הרמב"ן והרשב"א בשם הראב"ד דבד' פעמים חזינן דאינו לא להפלגות שוות, ולא בדילוג שוה להפלגות, ועיכ אמרינן דהוא לדילוג בחדשים, וכנ"ל באות ב'. וכמו כן אמרינן בוסתות אליבא דרבי, דסני בגי' פעמים אפילו בוסת הפלגה, וזה כשהוא מבורר לנו בודאי שהוא וסת הפלגה, משא"כ בוסת הדילוג, אם לא ראתה רק ג' פעמים, אין ידוע לנו אם הוא וסת החודש בדילוג, או וסת הפלגה בדילוג, ועיכ אינה קובעת וסת עד שתששל בדילוג, דאז יבורר לנו בודאי איזה וסת הוא, וכמו"ש למעלה, וזה מה שנראה לומר בטעמו של שמואל אליבא דרבי. ומעתה לפי"ז איכ הוא הדין והוא הטעם בוסת הסירוג, דגיכ אין ידוע לנו אם הוא וסת החודש בסירוג, או וסת הפלגה, בחדשי הקיץ שהם כסדרן אחד מלא ואחד חסר, איכ אינה קובעת וסת עד שיבורר לנו בבירור איזה וסת היא קובעת, וכנ"ל בוסת הדילוג.

ולפי"ז באופן זה דאיירי הסוד והמחבר שהתחילה בא' בניסן כו', אפילו אם ראתה גיכ בא' בתשרי, דודאי נקבע וסת זה, אולם אכתי לא ידעינן איזה וסת קבעה, אם וסת החודש או וסת הפלגה. דכיון דכל חדשי הקיץ הם כסדרן אחד מלא ואחד חסר, איכ לעולם היה בהפלגה שוה, וכשיגיעו חדשי החורף, אם יהיה חשון מלא, דאז נתחלק הוסת, דאם הוא וסת הפלגה צריכה לחוש בל' חשון, ואם הוא וסת החודש צריכה לחוש לא' בכסלו, איכ אין לה וסת קבוע בבירור, וצריכה לחוש לשניהם. אך מכל מקום משכחת לה שתקבע וסת הסירוג בגי' פעמים גם לשמואל, וכגון שראתה בא' בניסן וא' בסיון וא' באב, וגם ראתה באמצע החדשים הנ"ל פעם אחת. דהשתא נתבטלה וסת הפלגה לני"ט יום, דהא ראתה גם באמצע, ונתברר לנו שמה שראתה בגי' חדשים הנ"ל בא' לחודש, היה וסת החודש ולא וסת הפלגה לני"ט יום. ואפילו לדעת הס"ז בס"ק י"ח, דבמה שראתה באמצע לא ביטלה הפלגה, עיי"ש, וזה כשהיה לה וסת הפלגה בבירור, כמו שם שראתה בא' בניסן ובכ' בו,

דתו אין כאן חשש הפלגה, דהא מניסן לסיון לא היו הפלגותיה בשוה, או שראתה בכ' אייר או בסיון או בתמוז, כל שביטלה הפלגתה, ניכר שהוא וסת החודש ונקבע בג' פעמים, והגם שהוא בסירוג עכ"ז נקבע בג' פעמים לדברי הכל, וכמ"ש בסעיף י"ב, וכמ"ש המ"ז שם בס"ק י"ב, ואין כאן שום סתירה כלל. והרי בסעיף י"ב ע"כ צ"ל דהמחבר איירי שם בשיטלה הפלגתה, וכמ"ש בספר תפארת למשה שם, דאליה היתה צריכה לחוש לר"ח אב מפאת הפלגה, ועי' מ"ש שם בס"ז ס"ק י"ג, וא"כ אין מהתימה אם נאמר דגם כאן בסעיף ט' איירי ככה"ג וכאמור, ונתברר לנו דברי המ"ז על נכון בעזה"י.

ו) אמנם הגם שישכנו דברי המ"ז וכנ"ל, אולם זהו למעמיה שהניח דברי הטור בצ"ע בדעת הרא"ש, וכמ"ש בסק"ט, אבל למ"ש לעיל בוסת הקודם אות ה' בביאור דעת הרא"ש, דקיימא לן בחדא כרב ונחדא כשמואל, דכהא דס"ל לרב דאפילו לרבן שמעון בן גמליאל דבעינן בהפלגה ד' ראיות, עכ"ז בדילוג סגי בג' ראיות, דדילוג עדיף מהפלגה, כהא קיימא לן כשמואל, דדילוג דמי להפלגה, ובעינן ד' פעמים. וכהא דס"ל לשמואל דאפילו לרבי דסגי בהפלגה בג' ראיות, עכ"ז בעינן בדילוג ד' ראיות, בכדי שנדע איזה וסת הוא, אם וסת החודש או וסת הפלגה, כהא קיימא לן כרב דסגי בג' פעמים, ואמרינן דהיום גורם לראיה. ועי' בסמוך דגם בהפלגה סגי בג' נגחות, קיימא לן כרב דגם בדילוג סגי בג' נגחות, ואמרינן דנעשה מועד לדילוג לחדשים ע"ש. ולפי"ז א"כ בוסת הסירוג לדין לא בעינן דביטלה הפלגתה באמצע, דאפילו לא ביטלה הפלגתה, עכ"ז כיון שראתה ג' פעמים, אמרינן דהוא וסת החודש לסירוג, והגם דלשמואל מספקינן לה בוסת הפלגה וכנ"ל, אולם אנן לא קיימא לן כהא כשמואל רק כרב, דאמרינן דוסת החודש הוא וכאמור.

ולפי"ז אתי שפיר ג"כ מ"ש המחבר בסעיף י"ב דאינה צריכה לחוש לר"ח אב כו', ע"ש. ונתקשו בזה האחרונים ז"ל, דהא צריכה לחוש לוסת הפלגה, דמשך ההפלגה מניסן עד סיון הוא ג"כ מסיון עד אב. ובחזו"ט דעת ס"ק י"א כתב דלא דק המחבר בלשונו במה שצייר בחדשי הקיץ, ואיירי בחדשי החורף, והיו שני חדשים מלאים או חסרים, באופן שאין כאן הפלגה שוה, ע"ש. וקשה בעיני לומר על המחבר שכא להורות לנו את המעשה אשר נעשה, שלא ידקדק בדבר דאיכא נפקא מינה רבתא לדינא, ובפרט שכן הוא ג"כ בב"י בשם הראב"ד ע"ש, ואיך נאמר שכולם לא דקדקו בזה וסמכו על הסבין. ובספר תפארת למשה כתב דלא אמרינן רק דאינה צריכה לחוש לר"ח אב מפאת וסת החודש, אבל מפאת וסת הפלגה צריכה לחוש. ונפקא מינה אם ראתה בין סיון לאב דביטלה הפלגתה, שוב אינה צריכה לחוש לר"ח אב מפאת וסת החודש, ע"ש. וגם זה דוחק גדול, שנאמר דהמחבר איירי בשיטלה הפלגתה, דכל כי הא הוי ליה לפרש ולא לסתום ולומר דאינה צריכה לחוש כלל לר"ח אב.

אמנם לדברינו הנ"ל א"ש בפשיטות, דהא כלל כליילין כל שהוסת נקבע בסופו חוששת לו בתחילתו, וכמ"ש הראב"ד בבעלי הנפש, ועי' מ"ז לקמן ס"ק י"ח, וא"כ כאן אם תראה ברי"ח אב, הרי נאמר דנקבע וסת החודש ולא וסת הפלגה, וכנ"ל. ואיך נאמר דתחוש לר"ח אב מפאת וסת הפלגה, מאחר דגם אם תראה בו לא יוקבע וסת זה, ולא אמרו לחוש עליו בתחילתו רק אם יקבע בסופו, משא"כ כאן. והרי זה הוי כמו תרתי דסתרי אהדדי, שנאמר שתחוש לר"ח אב מפאת וסת הפלגה, ואם תראה בו נאמר שנקבע וסת החודש, ואינה צריכה

דחזינן שהפליגה כ' ימים, ועי' אמרינן שצריכה לחוש בס' אייר אפילו ראתה ברי"ח אייר, וע"ש מ"ש שם בביאורי למ"ז. משא"כ כאן שאין לה וסת הפלגה בבירור, שהרי לא ראתה רק בא' לחודש, רק שאנחנו מסופקים בזה אם הוא וסת החודש, או וסת הפלגה, א"כ אם ראתה באמצע לכ"ע ביטלה הפלגתה, ואמרינן דודאי הוא וסת החודש, כנ"ל בזה.

ה) ובדברינו הנ"ל נתברר לנו דברי המ"ז בס"ק י"א, שכתב דלדיעה הא' צריכה שתראה עוד בא' באלול, ולכאורה יראה דס"ל כדעת הדרישה שהביא בש"ך ס"ק כ"ב, ומ"ש בא' באלול צ"ל דהוא מ"ס, וצ"ל בא' בתשרי, וכן כתב הש"ך בנקודות הכסף ע"ש. ועכ"ז המה תמוהין מאוד, דהדרישה כתב זה על הטור, ובמור לא נזכר בהדיא דכאן כ"ע מודו דסגי בג' פעמים, ועי' י"ל דס"ל כמ"ש הדרישה בביאורו. אולם המ"ז שכתב כן על דברי המחבר הוא תמוה, דהא בדברי המחבר מבואר בהדיא בסעיף י"ב, דבכאן כ"ע מודו דראיה ראשונה היא מן המנין, ואזיל למעמיה שכתב כן בב"י בשם הראב"ד דכאן אפילו שמואל מודה, ע"ש מעמו, וכן כתב המ"ז עצמו שם בס"ק י"ב, ואיך כתב כאן בס"ק י"א היפך זה, והרי דבריו סותרין זה את זה תוך כדי דבור. וכבר עמד על זה הסדרי מהרה בסק"ז, והניחו בצ"ע ומ"ש החזו"ט דעת בביאור דברי המ"ז בס"ק י"ב, אין לו שחר כלל, ואי"ה יבואר לנו בביאורינו למ"ז ע"ש.

אולם לפי מ"ש למעלה יש ליישב דבריו ברווחא, דהנה במעמא דשמואל דס"ל בדילוג דבעינן ד' פעמים, כבר כתבנו למעלה בשם הראב"ד, דס"ל דכיון שאינה רואה כל הראיות ביום אחד בחודש, והשני עוקר את הראשון, דמי לוסת הפלגה, דאינו נקבע כי אם בד' ראיות. ולפי"ז אפילו היכי דאין כאן חשש שמא הוא וסת הפלגה, וכגון היכי שביטלה הפלגתה באמצע הראיות, עכ"ז אינו נקבע לשמואל כי אם בד' פעמים, כיון דאין הטעם שלו משום דמספקינן שמא הוא וסת הפלגה, רק מעמו הוא דהוסת עצמו הגם שהוא לדילוג לחדשים, עכ"ז דינו כוסת הפלגה וכנ"ל. ועל זה כתב הראב"ד דוהו דווקא בדילוג ס"ל לשמואל דדינו כוסת הפלגה, ומשום שאין כל הראיות שלה ביום אחד בחודש כנ"ל, אולם בוסת הסירוג שכל הראיות שלה הם ביום אחד בחודש, גם שמואל מודה דדינו כוסת החודש ונקבע בג' פעמים, ומשום דיותר יש לנו לומר דהיום גורם לראיה, וכמ"ש למעלה באות ב'.

אך כל זה לדעת הראב"ד, אולם לדעת הרא"ש והר"ן דשמואל ס"ל דבעינן בדילוג ד' פעמים, אפילו תאמר דבהפלגה סגי בג' פעמים, ובעי"כ צ"ל דטעמו בזה, משום דבג' ראיות אכתי לא ידעינן אם הוא וסת החודש בדילוג, או וסת הפלגה בדילוג. ולפי"ז הוא הדין בוסת הסירוג בג' ראיות, אכתי לא ידעינן אם הוא וסת החודש בסירוג, או וסת הפלגה לג"מ יום. ולפי"ז גרע וסת הסירוג מוסת הדילוג, דבדילוג מתברר לנו הוסת בד' ראיות וכנ"ל, ובסירוג לא יתברר לנו הוסת רק בחדשי החורף, כשיהיה חשון וכסלו שניהם מלאים או חסרים. ולפי"ז אינה קובעת וסת הסירוג בחדשי הקיץ באופן שכתב המחבר בסעיף ט', כי אם כשראתה עוד ראיה אחת באמצע החדשים הנ"ל, דכזה ביטלה הפלגתה, ונתברר לנו שיום החודש גורם, ועי' נקבע בג' פעמים כדין וסת החודש, וכמ"ש באות הקודם.

ואל"ו הן דברי המ"ז כאן, רק שצריך קצת הנייה, והוא מ"ש באחד באלול, ה"ל הכי' הוא מ"ס, וצ"ל באחד באלול. והכוונה שצריך שתראה עוד באחד מאלו החדשים, או באמצע חודש גיסן, כגון שראתה בא' בניסן וכ' בו, וא' בסיון וא' באב,

הפתיחה

בא' באייר, וגם בא' בסיון לא ראתה, וחזרה וראתה בא' בתמוז, הרי דינו כוסת קבוע, ואמרינן דחזר הוסת למקומו. מעתה וכי משום שקירבה ראייתה לראות בא' בסיון, נאמר שעקרה מה שהוחזקה מקודם, והרי כבר נתחזקה לראות בכל ר"ח. וזה מבואר להדיא בש"ך, יע"ש שכתב משא"כ הכא דכיון דקבעה וסת מר"ח לר"ח, א"כ כר"ח ניסן לא שם סירוג עלה אלא וסת השוה הוא, עכ"ל. וכוונתו כמו"ש, דמיד שראתה כר"ח ניסן, קבעה לה וסת השוה, ואין שום דמיון לשור המועד, דגם בנתיחה הג' עדן לא איתחזק להיות מועד, דבכ"ד תליא מלתא, ובעת שהובא לב"ד כבר נגח כל החמשה נתיחות, ועל זה אנו דנין איך יעשו חב"ד בזה, וכאמור, והוא חילוק ברור ונכון מאוד בס"ד.

וּמָה שהביא בסדרי מהרה מדברי הרמב"ן בחידושיו, אינו ענין כלל לדידן. דהרמב"ן בחידושיו שם איירי לפי שיטתו שם, דלית ליה כלל וסת החודש, וס"ל דאין לנו שום וסת אחר רק וסת ההפלגה, רק אם קבעה הפלגה לל' יום או לפחות מזה, גם שמואל מודה דקובעת וסתה בג' פעמים, ומשום דבראיה ב' ניכרת הפלגה, ובראיה שלישית קבעה וסתה. ולא פליג שמואל רק בקבעה וסת הפלגה לל"ב יום, והיינו שראתה בחדשים שוין כמ"ז בחדש זה, וכמ"ז בחדש זה, וכי"ז בחדש זה, וזה נקרא וסת הדילוג להרמב"ן, שדרך סתם נשים לראות לל' יום, והיא דילגה לראות לל"ב ימים, ובוה ס"ל לשמואל דבעינן ד' ראיות. ומשום דבראיה שניה אינו ניכר דילוג, דמאן יימר לן דלדילוג מתכוונת לראות לל"ב ימים, דלמא לא עקרה רק יום החודש מה שראתה בראיה א' כמ"ז, ועתה היא מתחלת לראות כמ"ז לחודש, ואחר ל' יום תראה ראייה ב' כדרך כל הנשים, אך כשראתה ראייה ג' כ"ז או ניכר דילוג, וס"ל לשמואל דאינו ראוי לקבוע וסת בתחלת הכרת הוסת, וע"כ הצריך ד' ראיות. וכבר בארתי כל דברי הרמב"ן בזה למעלה בוסת הב' אות ב' ע"ש. ועל זה כתב הרמב"ן דאם ראתה ג' פעמים כמ"ז בחדשים שוין, ואח"כ ראתה כמ"ז, וי"ז, היינו בעיין בשור המועד.

וּלְפִי שיטתו הג"ל א"ש מה שדימה בזה לשור המועד, דממה נפשך, אם נאמר דשדינן ראיית מ"ז הג' לראיות הראשונות, ונאמר דכבר קבעה וסתה לראות מל' יום לל' יום, א"כ הרי קבעה ג"כ בהתחלת החשבון שלה שיתחיל מ"ז לחודש, ולפ"ז ממילא ניכר דילוגה בראיה ה', במה שראתה כמ"ז לחודש. דתו ליכא למימר כמו"ש הרמב"ן דלמא לעקירה היא מתכוונת, דזה י"ל אם לא ראתה רק ראייה אחת, משא"כ כאן שכבר קבעה וסתה להתחיל חשבונה מיום מ"ז לחודש. וכיון שניכר דילוגה בראיה ה', א"כ בראיה החמישית שראתה ב"ז קבעה וסת הדילוג, וכמבואר שם בדברי הרמב"ן דמעת שניכר וסתה בראיה הב' קבעה וסת. אך אם נרצה לומר שלא קבעה עדיין וסת הדילוג, בע"כ נצטרך לומר בהיפך, דאמרינן דעדיין לא קבעה וסת הפלגה בשוה, ושדינן ראיית מ"ז הג' לראיות אחרונות, וכיון שעדיין לא קבעה וסת כלל, א"כ שפיר י"ל דבראיה ה' שראתה כמ"ז, עדן לא ניכר דילוגה, דדלמא לעקירה היא מתכוונת, לעקור יום מ"ז ולהתחיל חשבונה מיום מ"ז וכנ"ל, וע"כ שפיר כתב הרמב"ן דהיינו בעיין. אך כל זה לפי שיטתו הג"ל, אולם כבר כתבתי בוסת הב' אות ד' דיחידאי הוא בזה, ורוב הפוסקים וכמעט כולם חולקים עליו בזה, וגם הוא בעצמו לא אמר זה רק להלכה, ולמעשה נטה לדעת רוב הפוסקים, וכמו"ש שם, ולדידן ודאי דצדקו דברי הש"ך, וכמו"ש למעלה, ואתי שפיר. וע"י מ"ש עוד כדיני וסת זה בביאורי לסי' זה בעוה"י ע"ש.

לחוש שוב לוסת ההפלגה, והרי הדברים סותרין זה את זה. וע"כ בדקדוק גדול כתבו הראב"ד והמחבר דאינה צריכה לחוש כלל לר"ח אב, לא לוסת החודש, מפאת שהפסקת החודש הב' ביטל ראיית החודש הראשון, ולא לוסת הפלגה, מפאת שאפילו אם תראה בו לא נאמר שהוא וסת הפלגה רק וסת החודש, וע"כ אינה צריכה לחוש לו בתחילתו, וא"ש הכל על נכון בס"ד. וע"י מ"ש עוד בזה בביאורי לסי' זה בס"ד.

זו עתה נבא לבאר איך הדין אם ראתה בא' בשבט, וא' באדר, וא' בניסן, וא' בסיון, וא' באב, אי חשבינן ראיית ניסן למעלה, וקבעה וסת החודש בשוה ולא בסירוג, או חשבינן לה למטה וקבעה וסת הסירוג. והנה הש"ך בס"ק כ"ז כתב בפשיטות דחשבינן ראיית ניסן למעלה, והוי וסת החודש בשוה, ע"ש. אולם הכרתי ופילתי שם תמה עליו, דהא היינו איבעיא בב"ק ל"ז ב' אם נגח ה' וערב שבת ושבת ושבת, אי שדינן נתיחת שבת ראשונה למעלה ואייעד לכולי יומי, או שדינן לה למטה ולא אייעד רק לשבתות, ולא איפשטא. והוא הדין כאן בוסתות הוי ספק, ואיבעי לן למיזל לקולא, ואמרינן דקבעה וסת לסירוג, ואינה צריכה לחוש לא' באלול, רק בא' בתשרי, ע"ש.

וע"י בסדרי מהרה ס"ק י"א שהביא דברי הרמב"ן בחידושיו סוף פרק האשה, שכתב דאם ראתה כמ"ז ומ"ז ומ"ז, ואח"ז דילגה וראתה כמ"ז וי"ז, היינו בעיין דשור המועד. אבל אם ראתה תחלה ד' פעמים כמ"ז, ודאי לא חשבינן ראיית מ"ז ה' לוסת הדילוג, דכיון שכבר קבעה תחלה וסת השוה בג' פעמים, שדינן ראיית מ"ז ה' לראיות הקודמות. וכמו כן בשור המועד בכה"ג, פשיטא לן דשדינן נתיחה הרביעית בתר נתיחות הקודמות, ע"ש בחידושי הרמב"ן, ומעתה הוא הדין בוסת הסירוג. ותמה ג"כ על הש"ך, שכתב בפשיטות דגם בג' פעמים שדינן ראייה הג' לראיות הקודמות. ואי ס"ל לחלק בין וסתות לשור המועד בזה, הוי ליה לבאר ולא לכתוב כל כך בפשיטות, והניח בצ"ע, ע"ש בס"ס. וראיתי בחוות דעת סק"ו שרצה לתרץ דברי הש"ך הג"ל, ולחלק בזה בין הך דב"ק לכאן, וכבר השגתי עליו בזה למעלה בוסת הה' אות ט' ע"ש.

וסבור הייתי לומר כמעטו של הש"ך שחילק בזה בין וסתות לנתיחות, דכאן אם נצרף ראיית א' בניסן לראיות הקודמות יהיה לה וסת השוה, משא"כ אם נצרפה לראיות אחרונות יהיה וסת הסירוג, וזה ידוע דהני וסתות דסירוג ודילוג לא שכיח, וע"כ אמרו דאינה צריכה לחוש להם כל זמן שלא קבעה ג' פעמים, וע"כ יותר יש לנו לומר דקבעה וסת השוה, מדנאמר שקבעה וסת הסירוג, וכמו"ש לעיל אות ב', ובוסת הה' אות י"א ע"ש. אולם באמת זה אינו, דגם במועד בהפלגה לא שכיח, וכמו"ש הרמב"ן בחידושיו, והבאתיו למעלה אות ד' ע"ש, ועכ"ז איבעיא להו בש"ס בנגח ה' ד' ד' ד' אי שדינן נתיחה שלישית לנתיחות הראשונות, או לאחרונות.

אמנם מה שג"ל בשוב דברי הש"ך, דלענין דין זה לא דמי כלל וסתות לשור המועד, וחילוק רב ביניהם. דמועד לא נעשה רק בבית דין, ואפילו אם נגח כמה פעמים, כל זמן שלא אייעד בבית דין, אין דין מועד עליו, והרי הוא בחזקתו הראשונה לשלם חצי נזק כדין תם. וע"כ כיון שכעת שבא לכ"ד כבר נגח כל החמשה נתיחות הנ"ל, שפיר איבעיא להו מה ידונו כ"ד בזה, אם לייעדו רק לשבתות, או לכל ימות החול. משא"כ בוסתות אמו בכ"ד תליא מלתא, הרי מיד שראתה ראייה ג' בא' בניסן קבעה לה וסת השוה לחדשים, והוחזקה זו לראות בכל ר"ח, ואינו נעקר כי אם בג' פעמים. והגע עצמך אם אח"כ לא ראתה

דברי הרשב"א למעט על מתניתין, ולא קרב זה אל זה. דהרשב"א כתב המעט לאסרה לבעלה, דחיישין שמא תראה בשעת תשמיש באמצעו או בסופו, ע"כ אסורה לבעלה כל זמן המשכת הוסת. אולם במתניתין לא מהני לן המעט הנ"ל, דאם ידוע לנו שלא ראתה עתה, וכי משום דחיישין שמא תראה נטמא את המהרות שעשתה מקודם, הא ודאי ליתא. ובע"כ צ"ל דמתניתין איירי דלא ידעין אימת ראתה, רק שאח"כ מצאה דם, ואמרינן דודאי ראתה בתחלת הוסת כפי שהיא למודה. ומעתה אין לנו שום הוכחה מסתנית לדינו של הרשב"א, רק שהרשב"א מסביר עצמו כתב לאסרה לבעלה כל זמן המשכת הוסת, אם היא רגילה לראות בתחלתו. ואם רגילה לראות בסופו, לא אסרה רק בסופו, ולא כל זמן המשכת הוסת. והא ודאי טעמא בעי, לבאר שורש החילוק בין זה לזה.

וצ"ל במעמו, דכיון דחיונן שהפיהוק גורם לה שתראה, אי"כ ^{לחוב} כל מה שמפקח יותר יש כאן גרם יותר לראות, וע"כ חיישין שמא תראה עתה, משא"כ כשאינה רואה רק בסופו, הא חיונן דמקצת הפיהוק אינו גורם לה שתראה, רק כולו דווקא. והרי אפילו בוסת הימים דעת הרא"ה בבדק הבית בשער הפרישה, דאם למודה לראות באמצע היום, אסורה אחר וסתה כל העונה מן התורה, וקודם וסתה אינה אסורה רק מדרבנן, למ"ד וסתות דרבנן, ע"ש, הנה מבואר דיותר יש לחוש שמא איחר הוסת לבא, מדיחוש שמא יקדים לבא. והגם דהרשב"א במשמרת הבית שם חלק עליו, הוא משום דס"ל דאפילו בשעת וסתה מותר מן התורה, למ"ד וסתות דרבנן, ע"ש, אבל בנוף הסברא גם הרשב"א מודה, דיותר יש לחוש שמא איחר הוסת לבא, מדיחוש שמא יקדים לבא. וע"כ החמיר כאן בלמודה לראות בתחלת הוסת, לאסור כל זמן המשכת הוסת, דחיישין שמא איחר לבא, משא"כ בלמודה לראות בסוף הוסת, אינה אסורה אלא בסופו, דשמא יקדים לבא לא חיישין וכנ"ל, וע"כ בזה.

ב) ע"ד זאת יש לעיין, במ"ש דאם הראיה נמשכת עד אחר הוסת, אסורה מוסת ואילך כל העונה, ולכאורה יקשה מאי שנא מוסת הקפיצות, דאם יש לה עת קבוע לראות אחר הקפיצה, שאינה חוששת רק בעת הזאת שהיא רגילה לראות. וכן הוא מבואר בהדיא בהלכות הרמב"ן פרק ו' דין י"ג, דאם היא רגילה לראות אחר קפיצה מיד, או בקרוב לה שעה או שתיים, משעבר אותו זמן בודקת את עצמה ומשמשת את ביתה, ע"ש. (וכן כתב בחוות דעת ס"ק כ"ב דאם יש לה שעה קבועה אחר הקפיצה שתראה, דאינה חוששת רק לאותה שעה, דאתיא קביעותא דשעה ועקרה לוסת שאינו קבוע, ע"ש.) והגם דהרמב"ן ס"ל דקובעת וסת לקפיצות, כמבואר בהלכותיו שם, עכ"ז ס"ל דאינה חוששת רק לשעה שלמודה לראות ולא יותר, ומאי שנא כאן בפיהוק דאמרינן לה מוזן הוסת ואילך כל העונה, וע"כ מ"ש בזה בכיאו"ר לסי' זה בש"ך ס"ק מ"ה ע"ש.

וצ"ל ביישוב דבר זה עפ"י סברת הרשב"א במשמרת הבית, והובא בס"ז ס"ק ל"ב, ובש"ך ס"ק נ"ט, לחלק בין קפיצה לוסת הגוף, לענין אי אמרינן דקפיצה דאתמול גרסה. דבפיהוק וכיוצא מוסתות הגוף, הדין גורם לוסתות הנ"ל, דכן מבע הנשים להיות כן בשעת ראייתה, מפאת מילוי הדם ברחם, וע"כ אמרינן דאפשר דפיהוק דאתמול גרם לראיה שראתה היום. משא"כ בקפיצה הוא שהקפיצה גורמת לדם שיבא, וכיון שלא ראתה בעת קפיצתה, לא אמרינן דקפיצה דאתמול גרסה, ע"ש. ואם אמרו כן להקל בוסתות הגוף, מכל שכן שיל סברא זו להחמיר, דאם לא ראתה בעת הפיהוק, כיון שדרכה לראות

א) הוסת ה' הוא וסת הגוף. ענינו שנתחזקה לראות ע"י מיחושים שיש לה בעת ראייתה, והיינו שמפקח, או מעמשת, או ראשה ואיכריה כבדים עליה, וכדומה. ואמרו שאין אחד מהמיחושים הנ"ל מצטרף לחבירו, כגון אם פיהקה וראתה, ובפעם הכי עיטשה וראתה, ובפעם הג' חששה כפי כריסה וראתה, לא קבעה וסת, דמקרים הללו אין אחד מהם מצטרף לחבירו. רק אם ראתה ג' פעמים ע"י פיהוק, או ע"י עיטוש, קבעה וסת לפיהוקין או לעיטושין. וכיוצא בזה בשאר מקרה הגוף, אם הוחזקה לראות ע"ז ג' פעמים, קבעה לה וסת. כן כתב הרמב"ן בהלכותיו, והרשב"א בתורת הבית הארוך, והרב המגיד בריש פרק ח', והמור והמחבר בסעיף כ"ג ע"ש. ומהות הפיהוק יש בו ג' פירושים, וכן בעיטוש יש בו כ' פירושים, והובאו בש"ך ס"ק נ"ג, וכתב שם דשניהם אמת לדינא, ואם הפיהוקין או העיטושין הללו מצטרפין זה לזה, יבואר בש"ך ס"ק נ"א ע"ש. עוד זאת אמרו, דאם פיהקה פעם אחת וראתה, אפילו היה כן בג' ראיות, לא קבעה וסת לפיהוקין, עד שתפקח כמה פעמים בכל ראיה וראיה, וע"כ מ"ש בזה בש"ך ס"ק נ"ד.

והנה בראיה אחת שראתה ע"י המקרים הנ"ל, שוב צריכה לחוש בכל עת שיוזמן לה המקרה הנ"ל שמא תראה, וכמ"ש בוסת הימים שצריכה לחוש לוסת שאינו קבוע, כמו כן בוסת הגוף. רק בזה חלוקים הם, דבוסת הימים צריכה לחוש לכל העונה, כמ"ש בס"י קפ"ד, ובוסת הגוף אינה חוששת אלא לשעתה בלבד. אך יש חילוקים בדבר, כי אם היא רואה בסוף הוסת, והיינו שמפקח איזה משך וכסופו היא רואה, אינה אסורה רק בסופו, והוא אם הראיה כולה מובלעת בתוך הפיהוק. אבל אם רק מתחלת בשעת הפיהוק נמשכת גם אחר הפיהוק, או אם היא רגילה לראות מתחלת הפיהוק עד סוף העונה, ואם היא רגילה לראות בסוף הפיהוק נמשכת אח"כ, אסורה מסוף הפיהוק עד סוף העונה. ואם הראיה כולה מובלעת בתוך הפיהוק, רק שהיא רגילה לראות בתחלת הפיהוק, ולא באמצע או בסוף, אסורה כל זמן המשכת הוסת של הפיהוק. וכל זה מתבאר בשרע סעיף כ"ד, ובמעדני מלך פרק האשה דין י"ד, וע"כ מ"ש שם בש"ך ס"ק ס"ג.

ולכאורה יש לעיין, מאי שנא ברגילה לראות בסוף הוסת אמרינן דאינה חוששת רק בסופו, ואם רגילה בתחילת הוסת אמרינן דאסורה כל המשכת הוסת, וכנ"ל, ומאי שנא זה מזה. ומלישנא דמתניתין בפרק האשה אין ראיה, דשם עסקין לענין מהרות, אם מצאה דם אח"כ אי מטמאין לה למפרע, וע"כ שפיר תנן דאם היא רגילה לראות בתחלת הוסת, כל מהרות שעשתה בתוך הוסתות ממאות, דאמרינן שהדין שצ"ע עתה, כבר ראתה אותו בתחלת הוסת כהרגלה, משא"כ כשאינה רגילה לראות רק בסוף הוסת, אמרינן דהשתא הוא דחזאי בסוף הוסת, והמהרות שעשתה מקודם מהרות. משא"כ כאן דעסקין לענין לחוש לבעלה, ואמרינן דאפילו ידוע לה שלא ראתה בתחלת הוסת, עכ"ז אסורה לבעלה כל משך הוסת, דשמא עתה תראה, הא ודאי דיקשה מהיכי תיתי נחוש לזה, הא כבר עבר קביעות וסתה ולא ראתה.

וראיתי במעדני מלך פרק האשה שכתב על דברי הרא"ש שם, שהביא מתניתין הנ"ל דהיתה למודה להיות בתחלת הוסת כל מהרות שעשתה בתוך הוסת ממאות כו', שאעפ"י שלא ראתה עכשיו בתחלת הוסת, שמא תראה באמצע או בסופו, הרשב"א, עכ"ל המעדני מלך. ודבריו תמוהין, שהעתיק

גם אחר פיהוקה, חיישינן לכל העונה, דשמא יגרום הפיהוק דמקודם שתראה אח"כ, אחר שאנו רואין שהיא רואה גם אחר פיהוקה, אך אם לא היתה למודה לראות רק בעת פיהוקה, ולא ראתה אז, שוב אינה צריכה לחוש שמא תראה אח"כ. והגם דבתך דסעיף כ' לא מחלקינן בזה, ואפילו אם לא ראתה מקודם רק בעת פיהוקה, עכ"ז אם אח"כ פיהוקה בכ"ט וראתה ברי"ח אמרינן דפיהוק דאתמול גרם. שאני התם שראתה עתה, משא"כ כאן שעדיין לא ראתה, אינה צריכה לחוש שמא תראה אח"כ, כיון שעד עתה לא היתה למודה לראות אחר פיהוקה. כן צ"ל ביישוב דבר זה, ועדן לא נתברר לי דבר זה ביאור היטב, וצ"ע ^{הנה"מ} בזה, ועי' במ"ש בזה בש"ך ס"ק ג"ט וס"ק ס"ב ע"ש.

אמנם יראה דאם היא למודה לראות אחר פיהוקה רק בשעה קבועה ביום, וכגון שהיא למודה לפהק בשחרית בשעה ראשונה או שניה ביום, וראיית הדם הוא לעולם בשעה ששית ביום, י"ל דאתיא קביעותא דשעה ועקרה לוסת שאינו קבוע דיום, ואינה צריכה לחוש רק לשעה ששית, ולא לכל העונה. ועי' חוות דעת ס"ק כ"ב שכתב כן לענין וסת הקפיצות ע"ש, ולכאורה יראה דלענין זה יש לדמות וסת הגוף לקפיצה וכנ"ל, ועי' בזה. וראיתי בכרתי ופלתי ס"ק כ"א שכתב דאם הקפיצות היו בשעות מכוונות, שקפצה כמה פעמים בשעה זו וראתה, אינה צריכה לחוש רק לשעה הזאת, אבל לא מקודם או לאחריו, ע"ש, וי"ל דהוא הדין לוסת הגוף. ואפשר יש לחלק בזה בין קפיצה לוסת הגוף, ועי' מ"ש בזה להלן בוסת הקפיצות בס"ד.

ג) ועי' ש"ך בס"ק ס"א שכתב דכל שכן אם מתחלת לראות קודם הוסת, דצריכה לפרוש כל אותה עונה שלפני הוסת. והכרתי ופלתי ס"ק כ"ד תמה עליו, דממה נפשך במאי עסקינן, אי בוסת מורכב לגוף ולימים, בלאו הכי צריכה לפרוש כל העונה, כמו בוסת ימים גרידא, וכמ"ש המור והמחבר בסעיף כ"ה, ועי' נקודות הכסף על ס"ז ס"ק ל"ט, ואי בוסת הגוף גרידא, איך תפרוש קודם הוסת, אטו נביאה היא שתדע אימת יקרה לה הפיהוק והעישוש, ע"ש. ובסדרי מהרה ס"ק כ"ט כתב לתרץ דאיירי בוסת הגוף גרידא, אמנם אשה זו דינה כל ימיה כדין אשה שאין לה וסת, וצריכה בדיקה לבעלה, כדלעיל ס"י קפ"ו. מעתה י"ל נפקא מינה במ"ש הש"ך, דאם יש לה עת קבוע למקרה זו, שבא לה לעולם בחצי היום או בחצי הלילה, וכבר מבואר לעיל סעיף ג' דאשה קובעת וסת לשעות, וא"כ מותרת לשמש לעולם בתחלת היום או בתחלת הלילה בלא בדיקה, דלענין זה הוי דינה כאשה שיש לה וסת. אמנם אם למודה לראות קודם הוסת, איך אסורה כל העונה שלפני הוסת, כמ"ש הש"ך, והוי דינה כדין אשה שאין לה וסת, דבעי בדיקה לפני תשמיש, זהו תורף דברי הסדרי מהרה.

והנה מלבד דפירוש זה הוא רחוק מאוד להעמיס בכוונת הש"ך, עוד זאת יקשה, דהא הש"ך פסק בסי' קפ"ז דגם אשה שאין לה וסת, אינה צריכה בדיקה כלל, וכתב שכן עמא דבר, ואיך יכתוב כאן דין בפשיטות מה שאינו לפי דעתו וז"ל. ולפי דרכו של הסדרי מהרה הנ"ל, יותר היה נ"ל לומר בכוונת הש"ך הנ"ל, עפ"י מ"ש למעלה בוסת השעות [וסת דין], דאם ראתה ג' פעמים בשעה מיוחדת, רק שלא היה ביום קבוע, דצריכה לחוש ליום שראתה באחרונה, אך אינה צריכה לחוש לכל העונה, כי אם לשעה זו שקבעה לראות בה, ע"ש. איך כמו כן נאמר כאן, אם פיהוקה מתחלה ברי"ח ניסן וראתה, וחזרה ופיהוקה ב"י אייר וראתה, וכן פיהוקה ב"י סיון וראתה, שקבעה וסתה לפיהוקין אבל לא לימים. דהשתא אם למודה לראות בתוך הפיהוק, שוב אינה צריכה לחוש ל"י תמוז בשביל וסת

הימים, דכיון שקבעה וסת לפיהוק, אי"כ כל זמן שלא פיהקה מותרת, וכמבואר בסעיף כ"ד דאם רגילה לראות בסופו, אינה אסורה אלא בסופו. ועל זה כתב שפיר הש"ך דאם רגילה לראות קודם הוסת, אי"כ שוב צריכה לחוש ליום שראתה באחרונה, והיינו שראייה ג' שלה היתה ב"י סיון צריכה לחוש ל"י תמוז, שמא תראה בו ובאמת תפהק אח"כ, ואתי שפיר.

אך לפי"ז יקשה, למה הוצרך הש"ך לומר באם רגילה להתחיל קודם הוסת, דצריכה לפרוש כל העונה שלפני הוסת כו', אפילו אם רגילה לראות בהתחלת הוסת, ג"כ צריכה לפרוש ב"י תמוז כל העונה שלפני הוסת, דשמא בשעת תשמיש תפהק ותראה מיד. ואין לנו להתיר שאינה צריכה לפרוש כל העונה, רק באם למודה לראות בסוף הפיהוק, דאז ליכא למיחש שמא תפהק בשעת תשמיש, דאם תתחיל לפהק יפרוש ממנה, וכמ"ש לנו להלן בס"ד, ועי' מ"ש בש"ך ס"ק ג"ז. גם לפי מ"ש בביאורי לסי' זה בש"ך ס"ק ג"ז, דאפילו קבעה וסת לפיהוק, עכ"ז צריכה לחוש לוסת הימים, דשמא תקבע ג"כ וסת היומי ע"ש, אי"כ בלאו הכי צריכה לחוש כאן ל"י תמוז, שמא תקבע וסת הימים.

אולם י"ל ביישוב זה דמכל מקום איכא נפקא מינה בזה, אם קבעה ג"כ וסת השעות, וכגון שכל הראיות שפיהקה וראתה מקודם היו בשעה ששית ביום וכדומה, דשוב אינה צריכה לחוש ב"י תמוז רק בשעה ששית, דלא אתא וסת שאינו קבוע דיום ועקר קביעותא דשעה, וכמ"ש למעלה בוסת השעות, ועל זה כתב הש"ך, דאם היא מתחלת לראות קודם הפיהוק, אז צריכה לפרוש כל העונה שקודם הוסת, וכמ"ש באם הראיה נמשכת אחר הפיהוק. שוב ראיתי דזה אינו, דמ"ש הפוסקים דאם הראיה אחר הוסת אסורה כל העונה, זהו בשאין לה קביעותא דשעה, ולפעמים היא רואה בשעה זו ולפעמים בשעה זו. אבל באופן שכתבנו למעלה שיש לה קביעותא דשעה, לעולם אינה צריכה לחוש כי אם בשעה זו, ואפילו אם מתחלת הראיה קודם הפיהוק, או נמשכת אח"כ. דלא גרע מאלו קבעה לראות בשעה זו בלא פיהוק כלל, דאינה צריכה לחוש רק לשעה זו, דאמרינן דלא אתא וסת שאינו קבוע דיום ועקר לקביעותא דשעה, וכנ"ל. אך כל זה כתבתי לדברי האחרונים הנ"ל, אמנם לידי חי' דדברי הש"ך אתיין כפשטן.

ד) דהנה ידוע דוסת הגוף כפיהוקין וכדומה, אם נקבע הוסת לפיהוקין לבד ולא לימים, דינה כדין אשה שאין לה וסת, וצריכה לחוש לעונה בינונית, כיון שאין לה וסת קבוע לימים, וכמבואר לעיל סוף סי' קפ"ד, ועי' ש"ך שם ס"ק ל"ב. אך התועלת הוא מה שנקבע הוסת לפיהוק, דקודם שנקבע הוסת לפיהוק צריכה לחוש ל"ב הוסתות, לוסת הגוף, ולוסת הימים, וכגון אם פיהוקה ברי"ח וראתה, חוששת בכל עת שתפהק, שמא הפיהוק גורם, וכמו כן צריכה לחוש ברי"ח שאחריו, שמא היום גורם, וכמבואר בסעיף י"ט בהגה. אבל אם קבעה וסת לפיהוק, שוב אינה צריכה לחוש לוסת היומי דראיה אחרונה, וכגון אם ב' פעמים הראשונות פיהקה באמצע החודש וראתה, ובפעם הג' פיהקה ברי"ח וראתה, דקבעה וסת לפיהוקין, שוב אינה צריכה לחוש לרי"ח שלאחריו.

והנה דמי למ"ש בש"ך ס"ק ג"ז דאפילו קבעה וסת לפיהוק, עכ"ז צריכה לחוש לוסת הימים, וכמ"ש למעלה. דשאני התם שראתה ב' פעמים הראשונות ברי"ח ע"י פיהוק, ובפעם הג' פיהקה באמצע החודש וראתה, דקבעה וסת לפיהוק, ועכ"ז צריכה לחוש שמא תראה גם ברי"ח, ותקבע וסת לראות ברי"ח. משא"כ כאן שב' ראיות הראשונות היו באמצע החודש, זו ב"י

אולם בסדרי מהרה כתב דאין דברי השיך שם מוכרחים, דייל כמו"ש המ"ז שם בס"ק מ"ז, דכל זמן שלא נקבע לא חיישינן לאסרה על בעלה לעולם, ועי' מ"ש שם במ"ז ס"ק הנ"ל. אולם גם בלאו הכי אין ראיה משם, דכבר כתבתי שם במ"ז ס"ק י"ד, ובשיך ס"ק ל"ד בשם הר"ה, דכסתמא לא תלינן הוסת בתשמיש אפילו בהרכבה, עד שיוודע לנו שהוסת מורכב בתשמיש ע"ש. והרי בקפיצה ס"ל להר"ה דקובעת וסת לקפיצה לחוד, ואם היה בהרכבת ימים, לכ"ע קובעת וסת המורכב לימים ולקפיצות, הא קמן דוסת דמחמת תשמיש גרע מוסת הקפיצות, ומשום דרוב נשים אינן רואות מחמת תשמיש. והשיך בס"ק ל"ה שם שכתב דדמי לוסת הקפיצות ע"ש, הוא משום דלדידן ליכא נפקא מינה בזה, דאנן קיימא לן דגם לקפיצות אינה קובעת וסת, אבל באמת וסת דמחמת תשמיש גרע מוסת הקפיצות, וכנ"ל.

עוד ראיתי בסדרי מהרה במ"ז זה סעיף י"ז, ובחידושי ש"ס שלו, שהביא ראיה לדברי הפרישה הנ"ל, מהא דתניא בברייתא כדף י"א כל שתקבענה מחמת אונס אינו וסת. ואם נאמר דגם לדעת המור יש חילוק בין וסת דמחמת אונס לוסת הגוף, א"כ לפי מה דאוקמי בש"ס שם דהברייתא איירי בשקפצה בשבת ולא חזאי, ובא' בשבת חזאי כו', ע"ש, יקשה למה תניא בברייתא דין זה בוסת מחמת אונס דקיל, הא גם בוסת הגוף הדין כן, כמו"ש המור והמחבר בסעיף כ'. אלא ודאי דאין שום חילוק בין זה לזה, ותנא בברייתא בוסת דמחמת אונס והוא הדין בוסת הגוף, דכחידא נינהו, ע"ש. ואכתי גם לדידיה יקשה, מאי מעמא תניא בברייתא מחמת אונס, מאחר דכן הדין בכל הוסתות. אולם נעלם ממנו דברי הר"ה בהשנות על בעלי הנפש בשער הוסתות אות י"ט שעמד על זה, וכתב דהוי אמינא דאונס עדיף דהוא עיקר הגורם, ולא ניחוש להרכבת הימים רק לקפיצות, קמ"ל דלא אמרינן כן, ע"ש. וא"כ לפי האמת, תו שפיר י"ל כהגהת דרישה הנ"ל. אולם לדידן אין לנו נפקא מינה בזה, דאנן קיימא לן כדעת תוס' וסיעתם, דאינה קובעת וסת לקפיצות לחודייהו, וכל זמן שלא ראתה ג' פעמים אינה חוששת כלל לוסת זה, רק אם ראתה ג' פעמים אז חוששת לוסת זה, כדין החוששת לוסת שאינו קבוע, וכמו"ש הרב כהנה סעיף י"ז, ע"ש.

ב) ובדין זה של הרב הנ"ל, דבג' פעמים חוששת לו כנ"ל. ראיתי בכרתי ופילתי שם שכתב דלאו דכ"ע היא, ומדברי הר"ן בחידושו פרק תינוקת מבואר שחולק על זה, וסיים דדין זה תליא במחלוקת הפוסקים, ע"ש. וכן כתב הסדרי מהרה במ"ז קפ"ז ס"ק כ"ג שהר"ן בחידושו חולק על זה. אמנם לדידי חזי לי דאין כאן מחלוקת כלל, ע"כ אמרתי להביא דברי הפוסקים הנ"ל, ולבארם כפי הנלע"ד בזה. הנה בהך עובדא דפרק תינוקת מ"ז א' בההיא איתתא דחזיא דמא כל אימת דסלקא מטבילת מצוה, ואמר לה ר' יוחנן שמא דימת עירך עלתה בך, לכו והבעלי ע"ג הנחר, נתקשו הראשונים בזה איך התיר לה להבעל ע"ג הנחר, והרי כיון דקבעה וסת לראות בליל טבילתה, אסורה כל העונה, דקיימא לן כר' יהודה בפרק האשה ס"ג ב' דכל היום שלה. וכישוכ דבר זה נאמרו תירוצים רבים. **הראב"ד** בבעלי הנפש הוכיח מזה, דאם אין לה קביעות יום לוסתה רק קביעות שעה, לא אתא וסת שאינו קבוע דיום ועקר וסת קבוע דשעה, וע"כ בכה"ג אינה חוששת אלא לשעתו בלבד. ולכן בהך עובדא דר' יוחנן הנ"ל, לא היה לה וסת קבוע דיום, דליל טבילתה לא היה תמיד ביום אחד בחודש, וכדומה משארי וסתות, והיה לה וסת קבוע דשעה, והיינו

לחודש, וזו במ"ז לחודש וכדומה, רק ראיה הג' היה ברי"ה ע"י פיהוק, א"כ איך נאמר שתחוש לראיה זו דרי"ה, דלמא יומא קא גרים, והא אמרינן דקבעה וסת לפיהוקין בראיה זו, הרי שאנו אומרים שהפיהוק גרם לראיה זו, ואיך נאמר שוב שמא יומא גרים, והרי הוי תרתי דסטרן אהדדי, דאם נאמר שתקבע וסת ברי"ה לבד, א"כ שוב לא קבעה וסת לפיהוקין. וכיון דחזינן דב' ראיות הראשונות לא היו ברי"ה, וראתה ע"י פיהוק, ע"כ שדינן גם ראיה השלישית שהפיהוק גרם, וקבעה וסת לפיהוק, וממילא אינה צריכה לחוש לרי"ה שאחריו, ונע"י מ"ש בפתיחה זו למעלה בחלק א' אות ו' ואות ח' ע"ש, וכל מעיין היטב יראה שהוא חילוק נכון וברור בס"ד.

ה) ומעתה אחר שהדבר כן, נתברר לנו ג"כ דברי השיך בס"ק ס"א, דמ"ש שאינה צריכה לחוש לרי"ה שאחריו, והו' כשכל הראיה היא מובלעת בתוך הוסת של הפיהוק, אם התחילה לראות מקודם, ונמשכת עד זמן הוסת של הפיהוק, אם נאמר דאולינן בתר התחלת הוסת, הרי ראתה בלא פיהוק, וע"כ צריכה לחוש ברי"ה שאחריו כדין וסת שאינו קבוע. והו' שכתב השיך שם וכן מוכח בתורת הבית הארוך ומביאו ב"י, והיינו שבדין המוכר בשו"ע שהראיה נמשכת אחר הוסת, כתב הרשב"א שם דזה תליא במחלוקת הפוסקים, אי אולינן בתר התחלת הוסת אינה צריכה לחוש רק לזמן הוסת, ואם נאמר דלא אולינן בתר התחלת הוסת צריכה לחוש עד סוף העונה. ועי' בב"י שכתב על זה דהגם דהרשב"א ס"ל דאולינן בתר התחלת הוסת, עכ"ז כתב כאן בתורת הבית הקצר דצריכה לחוש עד סוף העונה, ע"ש מעמו בזה, ויבואר אי"ה שם כשיך ס"ק ס"ב ע"ש. וא"כ פשיטא דבדינן של השיך צריכה לחוש מתחלת העונה, כיון דהתחלת הוסת היה בלא פיהוק, והרי התחלת הוסת ודאי עיקר וכנ"ל, וא"ש. ועי' עוד מ"ש בזה בביאורי לסי' זה כשיך שם.

והנה וסת הגוף דינו שוה לוסת הפלגה וחודש, שנקבע בג' פעמים, ואינו נעקר אח"כ כי אם בג' פעמים, וצריכה לחוש לו אפילו בפעם אחת, כמו בוסת הפלגה וחודש. ולדעת המ"ז בס"ק ל"ה עדיף וסת הגוף משארי וסתות הנ"ל, דאפילו וסת שאינו קבוע אינו נעקר אלא בבדיקה, ע"ש. והנקודות הכסף שם חלק עליו ע"ש, ואי"ה שם במקומו יבואר לנו דבר זה בס"ד. ואם יש לה וסת הגוף מורכב לימים, יבואר לנו דין זה להלן בוסת ה' הוא וסת המורכב, ע"ש.

א) הוסת ה' הוא וסת מחמת אונס. כגון שראתה ע"י קפיצה וכדומה. ונחלקו בזה הפוסקים, דעת הר"ה והרמב"ן דקובעת וסת לקפיצות לחודה, וכן פסק המור. ועי' בב"ה שדקדק מדברי הרא"ש בפרק האשה דס"ל ג"כ דקובעת וסת לקפיצות, ע"ש. וכן הוא דעת רש"י בדף י"א א' ע"ש. אמנם התוס' שם, והראב"ד בבעלי הנפש, והרשב"א, ושי"פ, ס"ל דלקפיצות לחודה אינה קובעת וסת, רק אם הוא וסת מורכב לקפיצות ולימים. וכן פסק המחבר בסעיף י"ז ע"ש. והנה לדעת הר"ה וסיעתו דוסת הקפיצות דמיא לשארי וסתות, נסתפקו האחרונים אי צריכה לחשוש אפילו בפעם אחת, כדין וסת שאינו קבוע. דבפרישה סעיף כ"ט כתב דחוששת לזה בפעם אחת, וכמו"ש המור גבי פיהוק, ובהגהת דרישה שם כתב, די"ל דבזה גם המור מודה דאינה חוששת לוסת הקפיצה, כל זמן שלא קבעה אותו ג' פעמים, וע"כ לא כתב המור דין זה דחוששת בפעם אחת, רק בוסת הפיהוק ולא בוסת הקפיצות, ע"ש. ולפי מ"ש השיך לעיל בקפ"ז ס"ק ל"ה הדבר מוכרע כהגהת דרישה הנ"ל.

שראתה תמיד בעת כניסתה לעיר, ועיך לא חשש ר"י רק לשעתו בלבד, וכבר הבאתי דברי הראב"ד הנ"ל למעלה בוסת הד' ע"ש.

הרמב"ן בחידושו שם כתב ב' תירוצים על זה. הא', דכיון דוסת זה תליא בכניסתה לעיר דווקא, שאז חברותיה מרגישות בה, עיך אינה חוששת קודם לכן, וכמו בוסת קפיצות ואכילת שום, דכל זמן דלא קפצה ולא אכלה לא חוששת. הב', דוסת זה של דימת עירה אינו קובע כלל, אלא אקראי בעלמא הוא, והכי קאמר ר' יוחנן לאו מבילה גרמה לך דתיתסרי, אלא דימת עירך גרמה לך, ומותרת את להבעל ע"ג הנהר, ע"ש.

הר"ן בחידושו שם כתב ג' תירוצים על זה. וז"ל, פירוש שכיון שוסת זה דימת עירה היה גרמתו, אינו אוסר יומו אלא שעתו, כוסת של קפיצות ושל אכילת שום. ועוד, שוסת של קפיצה וכיוצא בה, אינו נקבע אלא בימים וקפיצות, וזו כל אימת דהוית סלקא מטבילת מצוה הוי חזיא דמא ולא ביום ידוע, ועוד, שאפשר שאפילו בא ביום ידוע אינו קובעת, שדימת עירה אינו דבר של קביעות כקפיצה וכיוצא בה, אלא אקראי בעלמא היא, עכ"ל הר"ן.

והנה תירוצ' הא' והג' יראה שהם מדברי הרמב"ן הנ"ל, רק התירוצ' הב' הוסיף הר"ן מדעתו, וזהו הרמב"ן השמיטו בכוונה, דאזיל למעמיה דס"ל דקובעת וסת לקפיצות לחודייהו כנ"ל. וזוהי התירוצ' הב' הוכיחו האחרונים, דלית ליה להר"ן דינו של הרב בהנה הנ"ל. דאליכ' יקשה, הא שם בההיא עובדא ראתה כמה פעמים, וכדמשמע לישנא דש"ס דכל אימת דסלקא כו' חזיא דמא, ואיך מה בכך שאינו נקבע, עכ"ז צריכה לחוש לו אם ראתה ג' פעמים, כמ"ש הרב בוסת הקפיצות כנ"ל. אמנם לדעתי אין שום חולק על דינו של הרב, ודברי הר"ן הם ענין אחר, וכמו שאבאר בס"ד.

הנה לכאורה הדבר תמוה מאוד, למה זה נדחקו הראשונים ז"ל בישוב קושיא זו, ולפי הנראה תירוצ' הא' של הרמב"ן הוא תירוצ' פשוט מאוד, עד שאין כאן מקום קושיא כלל. דכיון שעיקר וסתה הוא דווקא מפאת שחברותיה מרגישין בה בעת כניסתה לעיר, ועיך היא רואה תמיד בעת כניסתה לעיר, איך כל זמן שלא נכנסה לעיר עדיין לא הגיע זמן וסתה, ופשימא דאינה צריכה לחוש כלל לוסתה, וכמ"ש בקפיצות דכל זמן שלא קפצה אינה צריכה לחוש לו כלל, ועי' מ"ש בזה בביאורי לשיך ס"ק מ"ח ע"ש. ולמה זה הוצרכו הראשונים נ"ע לבא בתירוצים שונים בישוב קושיא זו. והנה לעיל בוסת הד' כתבתי בזה לבאר דעת הראב"ד הנ"ל, ע"ש מ"ש בזה, אמנם מ"ש שם אפ"ל בדעת הראב"ד, והוא שנאמר דס"ל דעיקר וסתה הוא ליל טבילתה, רק שהיה לה שעה קבועה בליל זה לראות בעת כניסתה בעיר, ועיך שפיר י"ל כמ"ש שם. אולם בדברי הרמב"ן והר"ן נראה מדבריהם דס"ל דעיקר הוסת היה דימת עירה, וכמבואר לכל מעיין בדבריהם ע"ש, ואיך פשימא דאינה צריכה לחוש קודם זמן וסתה. אמנם מה שנראה בזה, הוא כמו שאניד בס"ד.

ג) הנה בש"ס לא אמר ר' יוחנן רק שמא דימת עירך עלתה ביך כו', אמנם לא נתבאר אם נאמר דדימת עירה לא היה רק בעת שנכנסת לעיר אחר הטבילה, או אפשר י"ל דדימת עירה היה גם בעת שיצתה מן העיר למכול, והרגישו בה חברותיה שהולכת למכול, ועלתה בה דימת עירה. ולפי האופן הב' הנ"ל, כבר הותחל זמן הוסת מעת שיצתה מן העיר, רק שהיא אינה רואה מיד כי אם אחר שעה, ואיך צריכה לחוש כל

עונה זו. וכמ"ש בוסת הקפיצות, דאם לא קבעה לראות מיד בעת קפיצתה רק אח"כ, חוששת מקפיצתה ואילך כל היום, וכמ"ש בביאורי לשיך ס"ק מ"ח בשם הראב"ד ע"ש. ועיך נתקשו בזה איך התיר לה ר' יוחנן להבעל ע"ג הנהר, נהי דנאמר דדימת עירה עלתה כמ"ש ר' יוחנן, אמנם דלמא הוא דימת עירה מעת יציאתה מן העיר, ואיך כבר הותחל זמן הוסת וצריכה לחוש לכל העונה. ועל זה כתב הרמב"ן ב' תירוצים, הא', דוסת זה דדימת עירה אינו רק בכניסתה לעיר, שאז היו חברותיה מרגישות בה שהולכת בלילה מן הנהר, ואיך עדיין לא הותחל הוסת, ודמי לוסת של קפיצות, דכל זמן שלא קפצה אינה חוששת. והב', שאפילו תאמר שהותחל הוסת של דימת עירה ביציאתה מן העיר, אולם אין זה וסת קבוע, דאינו רק אקראי בעלמא, וכיון דזה קבעה לראות בעת כניסתה לעיר, לא אתא וסת דאינו קבוע דדימת עירה, ועקר לוסת קבוע דשעה, וכמ"ש הראב"ד כנ"ל, אלא הן דברי הרמב"ן.

אולם דברי הר"ן כל התירוצים שלו טובים עפי' האופן הב' הנ"ל, דדימת עירה הותחל מעת יציאתה מן העיר, וכנ"ל. והנה ידוע הוא דבוסת הימים הקבוע, הגם שיש לה קביעות שעה גי', שהיא רואה תמיד בחצי היום, עכ"ז קיימא לן בזה כר' יהודה בפרק האשה דאסורה כל העונה, דאתא וסת קבוע דיום ועקר לוסת קבוע דשעה. אולם בוסת הקפיצות אפילו למ"ד דקובעת וסת לקפיצות, עכ"ז אם יש לה וסת קבוע לשעה גי', שהיא רואה אחר קפיצתה שעה או שתיים, אינה חוששת רק לשעתה, וכמבואר להדיא בהלכות נדה להרמב"ן פרק ו' דין י"ג, והבאתי למעלה בוסת הוי' אות ב' ע"ש. ומ"ש הראב"ד בבעלי הנפש דמקפיצתה ואילך חוששת כל היום, זהו כשאין לה שעה קבועה לראות בה, לפעמים היא רואה מיד אחר קפיצתה, ולפעמים אחר שעה או שתיים, ועיך חוששת, אבל אם יש לה שעה קבועה לראותה, אינה חוששת רק לשעתה, וכמ"ש הרמב"ן כנ"ל.

ומעתה נאמר בביאור דברי הר"ן הנ"ל בג' תירוצים שלו, דתירוצ' הא' הוא, אפילו נאמר דוסת דדימת עירה דמי לוסת הקפיצות, ונאמר גי' דקובעת וסת לקפיצות, דהשתא הוי וסת זה דדימת עירה וסת קבוע, עכ"ז אינו אוסר כל העונה כדין וסת הימים, ואינו אוסר אלא שעתו בלבד כדין וסת הקפיצות, וכנ"ל. וכיון שכאן קבעה ראייתה בעת כניסתה לעיר, אינה צריכה לחשוש כי אם בשעה זו בלבד, ועיך שפיר התיר לה ר' יוחנן להבעל ע"ג הנהר. התירוצ' הב', דאינו וסת קבוע כלל, דגם וסת הקפיצות אינו נקבע לקפיצות לחודה, כי אם לימים ולקפיצות, וכדעת התוס' וסיעתם כנ"ל, ואיך אפילו תאמר דוסת זה דדימת עירה דמיא לוסת הקפיצות, כיון שאין לה יום ידוע אינו נקבע, ודינו כדין וסת שאינו קבוע. וככה"ג אפילו בוסת הימים אינה חוששת כי אם לשעתו בלבד, ולא כל העונה, דלא אתא וסת שאינו קבוע דיום, ועקר לוסת קבוע דשעה, וכמ"ש הראב"ד, וכנ"ל. הג', דאפילו היה לה יום קבוע גי', אמנם וסת דדימת עירה אינו דוסה כלל לוסת הקפיצות, וגרע מיניה. דוסת הקפיצות נקבע עכ"פ אם הוא מורכב לימים ולקפיצות, אולם וסת זה דדימת עירה אינו נקבע כלל, אפילו אם הוא בהרכבה עם הימים, ולעולם דינו כוסת שאינו קבוע, ולא עקר לוסת קבוע דשעה וכנ"ל, והו' ביאור דברי הר"ן. ומעתה נתבטלה ההוכחה שהוכיחו הכרתי ופילתי והסדרי מהרה מדברי הר"ן הנ"ל שחולק על דינו של הרב בהנה, ואין לנו לעשות מחלוקת בין הפוסקים בכדי, ועל החלוקים אנו מצמצמים כו'.

ומשום דכל וסת שבא ע"י מעשה, מיקרי מחמת אונס, כמו וסת הקפיצה, ע"ש. וכן הוא מבואר בבעלי הנפש להראב"ד דוסת דקפיצות או דאכילות דמיין להדדי, ובשניהם אינה קובעת וסת. אולם דעת תוס' בפרק האשה ס"ג ב' לחלק בין זה לזה, והגם דלקפיצות לחודייהו לא קבעה וסת, לאכילת שום וכיוצא בו קבעה וסת, ע"ש מעמם בזה, ויבואר להלן בס"ד. וכן דעת הר"ה בהשגות על בעלי הנפש בשער הוסתות אות י"ט, דלא מיקרי אונס רק קפיצה, אבל אכילת שום לא מיקרי אונס ע"ש, ולהלן נביא דבריו בזה בס"ד.

והנה דעת המחבר הוא כדעת הרשב"א הנ"ל, שהרי בבי' הקשה על הרשב"א, למה לא כתב וסת דאכילת שום וכיוצא בו. ותירץ דס"ל דדמי לוסת הקפיצות דלא קבעה בהן וסת, ע"ש. והנה המחבר בש"ע ג"כ השמיט וסת זה דאכילת שום ולא זכרו כלל. גם בסעיף י"ז כתב בסתימות כל וסת שנקבע מחמת אונס אינו וסת, ולא פרט קפיצה דווקא. ומשום דס"ל דכל וסת שהוא עפ"י מעשה האשה ולא בא ממילא אינו נקבע, וכמ"ש בבי' לדעת הרשב"א. רק הרב בסעיף י"ז הגיה כגון שקפצה כו', ואזיל למעמיה שהביא ב' דיעות בסעיף כ"ג כוסת דאכילת שום ע"ש. והנה גם מדברי הרמב"ן והר"ן בחידושיהם שהבאתי בוסת הקודם אות ב', נראה ג"כ דס"ל דוסת דקפיצות ודאכילות דמיין להדדי. וכן נראה מדברי הרמב"ן בהלכותיו פרק ו' דין י"ב, דשני הוסתות הנ"ל בני חדא בקתא נינהו ע"ש.

אולם כמעט הפוסקים המחלקים בין זה לזה, נאמרו בזה ב' מעמים. תוס' פרק האשה כתבו, דבקפיצה יש מורח יותר, וחשיב מעשה טובא, ע"כ קרינן ליה מחמת אונס, משא"כ אכילת דברים חמים לית בהן מורח, וחשיב כמו ממילא, ע"ש. והר"ה בהשגות שם כתב, דכל מה שהיא עושה ברצון וכנפש תאוה, לא מיקרי ע"י מעשה, כיון שהיא עושה זאת מדעתה ולהנאתה, רק קפיצה וכיוצא בה שאינה עושה זאת מדעתה להנאתה, ע"כ מיקרי מחמת אונס, ע"ש. ולדעתו ז"ל גם בקפיצה אם עשתה זאת מדעתה להנאתה, כגון ברקודין ומחולות וכדומה, גם קפיצה לא מיקרי אונס, וקבעה וסת לקפיצה לחודה לכ"ע. ובכרתי ופילתי ס"ק כ"ג כתב עוד נפקא מינה בין הטעמים הנ"ל, לענין הרואה בליל מבילה המוזכר בקפ"ז סעיף י', דלתוס' דתליא במורח, לפי הנראה מבילה במים קרים בחורף יש מורח יותר מבקפיצה, ואינה קובעת וסת לזה. אולם להר"ה דתליא במה שהיא עושה מדעתה להנאתה, גם וסת דמחמת מבילה נקבע כשארי הוסתות, שהרי היא עושה זאת מדעתה להנאתה. ועפ"י הקשה דברי המחבר אהדדי, דלעיל בקפ"ז כתב דאם ראתה ב' פעמים בליל ב' שאחר מבילתה, חוששת לו כוסת שאינו קבוע, ועוקרתו בפעם אחת, הואיל ולא נקבע ג' פעמים. מבואר דאם ראתה בו ג' פעמים הרי הוא נקבע, וכדעת הר"ה הנ"ל. וכאן בסימן זה סעיף ג' כתב דאם קבעה וסת לשעות, נעקר בפעם אחת, ומקורו הוא מדברי הראב"ד, שלמד דין זה מהך עובדא דפרק תינוקת, בההיא אתתא דהויא כל אימת דסלקא מטבילת מצוה, ננתבאר לעיל בוסת הד' ע"ש. מבואר דס"ל דגם וסת דמחמת מבילה דמיא לוסת הקפיצות, ולא נקבע אפילו בג' פעמים. ע"ש מה שנדחק בזה, ובסוף הניח בצ"ע, וכן הקשה לעיל בסק"ג ע"ש.

ואחר המחילה כל דבריו שלא בדקדוק כלל, מכמה טעמים, דמ"ש מלעיל סעיף ג', כבר בארתי מעמו למעלה בוסת הד' אות ג', דהמחבר שם איירי כוסת השעות היומי, וכיון שנעקר וסת היום כיון שאינו קבוע, אי"כ באיזה יום תחוש

אך זאת צריך לבאר, מ"ש הר"ן בתירוץ ג' ועוד שאפשר שאפילו בא ביום ידוע אינו קובע כו', היינו שידוע לנו שאין היום גורם לבדו, וכגון שעבר עליה יום זה כמה פעמים בלא מבילה ולא ראתה בו. הא לאו הכי אם נאמר דדימת עירה אינו רק אקראי בעלמא, אי"כ אדרבה קבעה וסת לימים לחודיה, ופשימא דצריכה לחוש לכל העונה, אלא ודאי כדכתבנא, וזה פשוט. והנה לכאורה היה אפ"ל בדברי הראב"ד ג"כ כמ"ש בדעת הר"ן, דוסת זה דדימת עירה הותחל ביציאתה מן העיר כנ"ל, ושוב לא קשה עליו מ"ש למעלה בוסת הד' אות א' ע"ש. אולם בדברי הראב"ד בבעלי הנפש שם משמע דס"ל בזה כמ"ש הרמב"ן, דעיקר וסת זה דדימת עירה הוא בעת כניסתה לעיר, וכנ"ל, ע"ש בדבריו, וע"כ צ"ל בישוב דעת הראב"ד כמ"ש שם בוסת הד' אות ג', ע"ש.

ד' והנה וסת דמחמת מבילה, כתבו הפוסקים דג"כ הוי מחמת אונס כמו וסת הקפיצות, ואינו נקבע אפילו בג' פעמים, רק דצריכה לחוש כדין וסת שאינו קבוע, וכמ"ש בוסת הקפיצות. ומ"ש המחבר לעיל בקפ"ז דצריכה לחוש לו בחד זימנא, הגם דכוסת דמחמת אונס אינה צריכה לחוש כי אם בג' פעמים, כבר נתבאר זה שם בקפ"ז במ"ז ס"ק י"ד ע"ש.

וע"י כרתי ופילתי ס"ק כ"א שכתב על מ"ש הרב שם דחוששת לו כו', דאם היו הקפיצות בשעות מכוונות, אינה צריכה לחוש רק לשעה ההיא, דהיינו אם קפצה כשעה ההיא וכדומה, אבל לא מקודם או לאחריו, ע"ש. נראה מדבריו דאם קפצה ג' פעמים וראתה, והיה בכל הג' פעמים קפיצה בשעה מיוחדת, היינו בשעה ששית וכדומה, אינה צריכה לחוש רק אם תקפוץ עוד בשעה ששית דווקא, אבל אם תקפוץ בשעה חמישית או בשעה שביעית, אינה צריכה לחוש לו. והחוות דעת בסק"א ובס"ק כ"ב כתב דאם היא רואה אחר קפיצתה כשעה מיוחדת, אינה חוששת רק לאותה שעה, דאתיא קביעותא דשעה ועקר לוסת שאינו קבוע, ע"ש. והנה הוא דין אחר, ואינו כדינו של בעל הכרתי ופילתי הנ"ל, ויש לחלק בין זה לזה, כמבואר למענין. אמנם שניהם הוציאו דיניהם הנ"ל, מהך עובדא דפרק תינוקת הנ"ל באות ב'.

והנראה דזה תליא במה שנתבאר לעיל אות הנ"ל ואות ג', אם עיקר הוסת שם היה ליל מבילה, או אפילו דימת עירה רק שהותחל זה מעת יציאתה מן העיר, וזמן ראייתה הוקבע בעת כניסתה לעיר, וכמ"ש למעלה לדעת הר"ן, אי"כ יש להוכיח משם דינו של החוות דעת הנ"ל, ולא דינו של הכרתי ופילתי. אמנם אם נאמר דעיקר הוסת היה דימת עירה, ולא הותחל רק בעת כניסתה לעיר, וכנ"ל לדעת הרמב"ן, אין להוכיח משם לא דינו של הכ"פ ולא דינו של החור"ד, דשאני התם שלא הותחל הוסת כלל מקודם, ע"כ התיר לה ר' יוחנן להבעל ע"ג הנזה, משא"כ כאן שקפצה מקודם. אך מסברא י"ל דב' הדינים הנ"ל הם אמת, ומפאת הכלל שכלל הראב"ד דאתיא קביעותא דשעה ועקר לוסת שאינו קבוע דיום, וע"י מ"ש עוד בזה בביאורי לסי' זה. ומה נקרא וסת מחמת אונס יבואר לנו אי"ה בוסת שאח"ז ע"ש. גם יבואר שם בוסת דמחמת מבילה, אי הוי מחמת אונס או לא. ואם קבעה וסת לקפיצות ולימים, או מורכב עם שארי וסתות, יבואר לנו אי"ה בוסת ה' ע"ש.

א' הוסת הד' הוא וסת דאכילת דברים חמים. כגון אכלה בצל שום ופלפלין וכדומה. ונחלקו הפוסקים בזה, הב"י הביא בשם הרשב"א שכתב דזה דומה לוסת הקפיצות, ואינה קובעת וסת לאכילת דברים חמים לחודייהו,

לשעה זו, וע"כ ודאי דנעקר בפעם אחת ע"ש, וכן כתב החוות דעת שם בסק"א ע"ש. ותו, דמ"ש מדברי המחבר לעיל בקפ"ז שכתב דנעקר כחדא זימנא, הואיל ולא נקבע ג' פעמים כו', דבר זה ליתא כלל בדברי המחבר שם. וז"ל המחבר שם, ואין צריך לפרוש ליל מבילה ג', דכל מידי דלא קבעה וסת לא חייש אלא חדא זימנא, ע"ש. וכונתו דדבר זה אינו קובע וסת לעולם, אפילו בג' פעמים, דדמי לוסת הקפיצות. ודלא כמו שהבין הכרתי ופלתי דכוונתו הוא משום שלא ראתה ג' פעמים, דא"כ הוי ליה למימר דכל זמן שלא קבעה וסת כו'. אמנם לישנא דכל מידי דלא קבעה וסת כו', מבואר כמ"ש, שהענין הוה אינו קובע וסת לעולם. ותו, דהמחבר

ודאי ס"ל דאפילו וסת דאכילות אינו נקבע, וכמ"ש למעלה. וא"כ ע"כ לית ליה חילוקו של הרזיה הנ"ל, רק ס"ל דכל וסת שאינו ממילא כי אם ע"י מעשה האשה אינו נקבע, וכמ"ש בב"י לדעת הרשב"א. וא"כ פשיטא דוסת דמחמת מבילה ג"כ אינו נקבע, דע"י מעשה הוא כא. ומ"ש המחבר שם בקפ"ז פעם או פעמיים, כבר נתבאר זה שם במ"ז ס"ק י"ד, ע"ש.

(ב) אולם אפילו לדעת ה"א

שהביא הרב בהגה, דוסת דאכילות נקבע בג' פעמים, עכ"ז נראה דוסת דמחמת מבילה דמיא לוסת הקפיצות, דאינו נקבע כלל אפילו בג' פעמים. ולא מיבעי לדעת הש"ך בקפ"ז ס"ק ל"ה, דס"ל דוסת דמחמת תשמיש דמיא לוסת הקפיצות ע"ש, א"כ מבואר דלא ס"ל כחילוקו של הרזיה הנ"ל, שהרי התשמיש הוא מדעתה ולהנאתה, ועכ"ז אינו נקבע, וע"י מ"ש בזה בקפ"ז בש"ך ס"ק ל"ג. אולם אפילו לדעת החולקים על זה, וס"ל דוסת דמחמת תשמיש דמי לוסת דאכילות שום, וכמ"ש שם בש"ך ס"ק ל"ה ע"ש, אינו מטעם דס"ל כחילוקו של הרזיה הנ"ל. דהא התוס' מדמי וסת דמחמת תשמיש לוסת דאכילות שום, וכמ"ש שם בפתיחה, ובש"ך ס"ק הנ"ל, ואינהו הא לית להו חילוקו של הרזיה הנ"ל, וכנ"ל באות א'. ובע"כ צ"ל דס"ל דמחמת תשמיש לא מיקרי טורח, ולא חשיב מעשה טובא, וכנ"ל באות א', אמנם המבילה ודאי חשובה מעשה טובא, וכמ"ש הכרתי ופלתי לדעתם כנ"ל. ובפרט דכל האחרונים הסכימו לזה לדעת הש"ך, דוסת דמחמת תשמיש דמי לקפיצות, וכמ"ש שם בש"ך בס"ק הנ"ל, וא"כ כל שכן וסת דמחמת מבילה דדמי לוסת הקפיצות.

אך מה שיש לדון בזה, דהכרתי ופלתי כתב דמבילה במים קרים בחורף חשיב טורח רב ע"ש, והבאתי למעלה אות א'. מעתה אם מבילה בנהר בקיץ, שריבים רוחצים בו להנאתו, י"ל דדמי לאכילות שום, וקבעה וסת אם ראתה ג' פעמים מחמת מבילה. ע"כ נראה, דהא ודאי דתוס' דס"ל טעם החילוק בין קפיצות לאכילות, משום דבקפיצה באה ע"י טורח, משא"כ באכילות דבאה ממילא, ס"ל באמת דוסת דמחמת תשמיש דמי לוסת דאכילות, וי"ל דהוא הדין בוסת מחמת מבילה בקיץ וכנ"ל. אולם אנן דס"ל דוסת דמחמת תשמיש דמי לקפיצות, ס"ל חילוק אחר בזה. והוא דכל וסת שכא ע"י מעשה מחוץ לגופה, וכמו קפיצה שכא ע"י מעשה מבחוץ, או מחמת תשמיש שהוא ע"י נגיעת השמש במקור, בזה אינה קובעת וסת. דכל

שהגורם אינה מגופה רק מבחוץ, אינו על אופן אחד לעולם, וי"ל שהיום היה כך ולמחר יהיה כך, ואינו רק מקרה. אולם אם הוסת ע"י מעשה בגופה, כגון שאכלה שום או פלפלין, וע"י חריפותן גרמו להוציא הדם לחוץ, בזה קובעת וסת. דהא האוכלין שאכלה לא הלכו למקור להוציא הדם, רק התמצית שלהם הולך לגידים ולעורקים עד שכא למקור, וא"כ אנו רואין טבע גופה שדברים חריפים גורמים להוציא הדם, וע"כ אמרינן בזה דקובעת וסת. דזה טבע כל האדם שהמאכלים שאוכל והמשקים ששותה, משנים עניני גופו ממה שהיה מקודם, לפי טבעי האוכלים והמשקים, וזה חילוק נכון מאוד לדעתי. וע"כ בוסת דמחמת תשמיש, אם הוא ע"י חימוד תשמיש קובעת וסת, דזה מיקרי ע"י מעשה בגופה, וכבר כתבתי זה לעיל בקפ"ז במ"ז ס"ק מ"ז ע"ש. ולפי"ז בוסת דמחמת מבילה שהמים גורמים לראייתה, הוי ע"י מעשה חוץ לגופה, וע"כ דמי לוסת הקפיצות דאינה קובעת וסת

(בהן. *)
והנה בפרק ב' דזבים תנן, בז' דרכים בודקין את הזב במאכל ובמשתה במשא ובקפיצה כחולי כמראה בהרהור, דכל זה מיקרי מחמת אונס ע"ש. והנה לה"א דוסת דאכילות הוי וסת, מבואר דאין ללמוד מזב לכאן, וכבר כתבתי בזה בקפ"ז במ"ז ס"ק מ"ז ע"ש. אך מכל מקום אני מסתפק בזה טובא, לדעת ה"א דקבעה וסת לאכילות, והנה זה מבואר בש"ס דאכילת דברים חריפים כמו שום ופלפלין גורמים להוציא הדם, מעתה נאמר כמו כן אם אכלה ג' פעמים דברים מתוקים וראתה, או דברים חמוצים וכדומה, נאמר ג"כ דקבעה וסת, או עכ"פ חוששת לוסתה. ותו, דנהי דענין האונס אין ללמוד מזב וכנ"ל, אולם זאת נלמד מזב דריבוי המאכל או המשקים גורמים לראות, וא"כ נפל כמעט כל דיני הוסתות בבירא, דמי יודע מה הדבר שגרם לראייתה, ולפי"ז צריכה האשה להשגיח על כל עניניה, שמא ריבוי האכילה גרם, או רוב היניעה, או מיני מאכלים וכדומה. וע"י מ"ש בפתיחה כוללת בדין הוסתות אות ו', דבאמת היינו טעמא דאמרו דוסתות דרבנן, משום שאין לנו וסת ברור שנאמר שהוא הגורם ולא זולתו ע"ש. וע"י סימן קפ"ג במ"ז סק"א, מ"ש שם ליישב קושיית הר"ן על מ"ש ר' אלעזר האי דם חימוד הוא, ע"ש. ועתה ראיתי, דאפילו תאמר דע"י חימוד קובעת וסת, עכ"ז איכא נפקא מינה במ"ש דהאי דם חימוד הוא, לומר שלא גרם לה היום לראיה זו, רק מפאת חימוד ראתה, וא"כ לא קבעה וסת ליום זה, וכמ"ש למעלה, וע"י בזה.

(ג) והנה הטור השמיט וסת זה דאכילת שום כו' ולא הזכירו כלל. ותמה עליו הב"י, מאי טעמא לא הזכירו, דאפילו תאמר דדמי לוסת הקפיצות, הא הטור ס"ל דגם בקפיצות קבעה וסת. ונדחק לומר דס"ל דוסת דאכילות גרע מוסת הקפיצות, ע"ש. והב"ח כתב דע"כ השמיטו הטור, משום שהיה מסופק אם מצטרפים ג' אכילות מג' דברים חריפים לקבוע וסת על ידם. ד"ל מ"ש בש"ס אכלה שום וראתה, אכלה בצל וראתה, כססה פלפלין וראתה, דאו או קאמר. אכלה שום ג' פעמים וראתה, או אכלה בצל ג' פעמים וראתה, או כססה פלפלין ג' פעמים וראתה, או קבעה וסת. אבל אם ראתה ג' פעמים ע"י ג' אכילות אלו, אינן מצטרפין, ולא קבעה וסת כלל. וזה דרכו של רבינו במה שהיה מסופק השמיטו, כמו שמוכח בחיבורו הרבה פעמים, אלו הן דברי הב"ח.

הדפסה ברזולוציות מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התוכן
פרדס רמונים - ב >קפט - קצ< אביגדור, משה יצחק בן שמואל עמוד מס: 42 הודפס ע"י אוצר החכמה

ודבריו זיל הם חידוש גדול בעיני. גם לכאורה יראה דאין כאן מקום ספק כלל, דזה דומה למ"ש בבבא קמא ל"ז ע"א בשור המועד, שאם נגח שור חמור גמל נעשה מועד לכל המינים ע"ש, וא"כ הוא הדין כאן אם אכלה שום וראתה בצל וראתה פלפלין וראתה קבעה וסת לכל הדברים החריפים, דהא בש"ס שם מדמינן וסתות לשור המועד ע"ש. אולם אם אכלה שום לבד ג' פעמים וראתה, אם הוחזקה בזה לכל הדברים חריפים, לכאורה תליא בפלוגתא דרב וביד ורב פפא בבבא קמא שם, אם ^{אין מועד תנן} או ואינו מועד תנן, ע"ש.

ודבריו הכי בזה תמוהין יותר, שכתב דהרא"ש הביא וסת זה דאכלה שום וראתה בצל וראתה פלפלין וראתה, וכן נראה שהוא דעת המרדכי בריש מס' שבועות, וכן פסק רבינו ירוחם. ומשמע מדבריהם שהם מפרשים דהא דאמרינן לאתויי אכלה שום וראתה ואכלה בצלים וראתה כו', רבותא קמ"ל, דכשראתה ג' פעמים ע"י ג' אכילות אלו, אנפ"י שהן דברים חלוקים, הוקבע הוסת, ומעמא משום דמכל מקום הוחזקה זו לראות ע"י אכילת דברים חמים, עכ"ל הביי. והנה ברא"ש ליכא שום משמעות, שלא הביא רק לשון הש"ס, וכמו שנפרש בש"ס כמו כן נפרש ברא"ש. אולם במרדכי ורבינו ירוחם מוכח להיפך, שהרי המרדכי שם כתב, הלכך מי שוסתה בסימני גופה כו', או באכילת שום, או אכלה פלפלין וראתה כו' ע"ש. וכן ברבינו ירוחם נתיב כ"ז כתב, וכן אם אכלה שום או בצל או כססה פלפלין כו', וכן הוא בתוס' ס"ו א' ד"ה ונאמנת ע"ש. א"כ אדרבה מוכח להיפך, דמפרשי מ"ש בש"ס אכלה שום וראתה אכלה בצל וראתה, דאו או קאמר, או זה או זה, אם אכלה ג' פעמים שום, או אכלה ג' פעמים בצל, קבעה וסת לאכילה זו.

ותו, דאפילו תאמר דזה מפשט פשיטא ליה להביי, דבש"ס לא כיוונו לומר אכלה זה או זה, דפשטא דלישנא דש"ס משמע שאכלה שום פעם אחת וראתה, ואח"ז אכלה בצל וראתה, ואח"ז כססה פלפלין כו', וע"כ הוקשה לו על המרדכי ורבינו ירוחם דכתבו או או, דמשמע דבאכילת שום לבד קבעה וסת בג' פעמים, ובש"ס משמע דבעינן ג' מינים, וע"כ הוצרך לומר לדידהו דרבותא קאמרו בש"ס כו'. אמנם גם זה ליתא, חדא, דא"כ יקשה על המרדכי ורבינו ירוחם מאי מעמא לא כתבו הם רבותא זו להשמיענו דין זה, ולמה זה שינו מלשון הש"ס. ותו, דלפ"ז אפשר ליישב בפשיטות, דבש"ס כיוונו לומר שאם אכלה ג' מינים הוחזקה לראות מכל דברים חריפים, אולם אם לא אכלה רק מין אחד ג' פעמים, לא הוחזקה כי אם למין זה, וכמ"ש בשור המועד, וכמ"ש למעלה.

ד' אול"ם הנראה לי בזה, דהגם דבש"ס דבבא קמא שם מדמינן וסתות לשור המועד, והו לענין קביעות הוסתות, בימים, או בדילוג, או בסירוג, אבל לענין הצטרפות המינים, לא דמו להדדי. וראיה לזה, דהא במועד אמרינן דאם נגח ג' מינים שור חמור גמל, נעשה מועד לכל. וכאן לענין וסתות הוגף כתבו הרמב"ן [בהלכותיו פרק ו' דין י'], והרשב"א [בתורת הבית הארוך והקצר], והמור והמחבר בסעיף כ"ג, שאין מקרים אלו מצטרפין זה לזה. ואם פיהקה פעם אחת וראתה, ועימשה פעם אחת וראתה, וחששה בפי כריסה פעם אחת וראתה, לא קבעה וסת כלל, ולא אמרינן שתקבע וסת לכל המקרים שבנופה, וכמו דאמרינן בשור המועד. והרמב"ן והרשב"א כתבו המעם לזה, שאין המקרים קובעים וסת זה לזה ע"ש. ולכאורה יקשה, למה לא אמרינן כן ג"כ במועד, שאין המינים קובעים זה לזה, והרי לא נגח לכל מין רק פעם אחת.

אמנם נראה מעם החילוק בזה, דבשלמא במועד שאנחנו באים להחזיק השור לנגחן, ע"כ בנגח ג' מינים הוחזק לנגחן יותר, שנוגח מכל מין שימצא. וכמו כן באשה, אם לא היינו רוצים רק להחזיקה בחזקת רואה, היינו מחזיקים אותה גם בראתה ע"י ג' מקרים שונים, ודומיא דשור המועד, אמנם הרי אנו רוצים להחזיקה שהיא רואה עפ"י מקרים הללו, ע"כ גרע כשראתה ע"י ג' מקרים שונים. דבשלמא כשראתה עפ"י מקרה אחד ג' פעמים, שפיר י"ל דנתחזקה לראות עפ"י מקרה זה, משא"כ כשראתה ע"י ג' מקרים שונים, אינן מצטרפין זה עם זה, כיון שהם מינים חלוקים, והרי לא ראתה בכל מקרה רק פעם אחת, וע"כ לא נתחזקה לשום אחד מהם. ומעתה לפ"ז הוא הדין בוסת דאכילות, אם נאמר דשום ובצל ופלפלין הם ג' מינים חלוקים, אינן מצטרפים זה עם זה, וכנ"ל בוסתות דנופה, והרי ^{לא ראתה בכל מין רק פעם אחת}, וע"כ לא קבעה וסת כלל לאכילות.

ומעתה אפשר ליישב קצת דברי הביי הנ"ל, שלא יהיה תמוה כל כך, והוא דפשיטא ליה להביי דמ"ש בש"ס לאתויי אכלה שום כו' אכלה בצל כו' כססה פלפלין כו', דהכוונה היא שראתה ג' פעמים ע"י אכילת ג' מינים. וקצת סמך יש לזה, דאם נאמר דאו או קאמר, יקשה למה זה פרט ג' מינים אלו, היה לפרוט כל הדברים החריפים. ואם לא רצה לחשוב כמו רוכלא, לא הו ליה לחשוב גם הג' מינים הללו, והו ליה למימר בקצרה, לאתויי אכלה שום וראתה, וכיוצא בזה משארי דברים חריפים. ומדפרט ג' מינים ותו לא, הדברים מראין שכיון לומר שאם ראתה ג' פעמים ע"י ג' מינים הללו קבעה וסת. אך לפ"ז יקשה, מאי שנא מוסתות שבנופה דאמרינן שאין מצטרפין זה עם זה, וכנ"ל, ומאי שנא הכי דמצטרפין. וכע"כ צ"ל בישוב זה, דשם המקרים הם ג' ענינים חלוקים זה מזה, וע"כ אינן מצטרפין זה לזה, משא"כ כאן כל הדברים החריפים אחד הן, וכמין אחד חשיבי, דאמרינן דהמאכל החריף מביא אותה לידי ראיה, וע"כ שפיר אמרינן דמצטרפין זה עם זה. ואם הדבר כן, א"כ הוא הדין אם אכלה שום לבד ג' פעמים וראתה, הוחזקה לכל הדברים החריפים, מאחר דבע"כ צ"ל דכל הדברים החריפים כולם חשובין כמין אחד, וכנ"ל.

ולפ"ז מ"ש המרדכי ורבינו ירוחם דאם אכלה שום וראתה או בצל או פלפלין כו', ע"כ צ"ל שקבעה וסת באכילת אחד מהם לכל הדברים החריפים וכנ"ל, וממילא בע"כ צ"ל כמ"ש הביי, דמ"ש בש"ס שקבעה וסת באכילת ג' מינים, רבותא אשמועינן דמצטרפין זה לזה, ומשום דכולן מין אחד חשיבי, וכנ"ל. ומעתה אתי שפיר ג"כ מ"ש המרדכי ורבינו ירוחם דין וסת דאכילות במין אחד מהם, ונקטו או או וכנ"ל, דרצו להשמיענו דגם במין אחד הוחזקה לכל הדברים החריפים. והולידו זה מ"ש בש"ס דג' מינים מצטרפין זה לזה, מסעם דמין אחד חשיבי וכנ"ל, וממילא דהוא הדין דאם אכלה מין אחד והוחזקה בו, הוחזקה לכל מינים, וחד מעמא לתרווייהו כנ"ל, וא"ש.

ה' אך כל זה לדעת הביי, אולם מדברי הרב בהגה סעיף כ"ג שכתב אכלה שום כו' אכלה בצל כו' אכלה פלפלין כו', י"א דקבעה לה וסת לראות ע"י כל אכילות דברים חמים, נראה דס"ל דדווקא באכלה ג' מינים, קבעה לכל הדברים החמים, אבל אם לא אכלה רק מין אחד, לא הוחזקה לכל הדברים החמים, וכדאמרינן בשור המועד, וס"ל דלא אמרינן דכל המינים כולן כמין אחד חשיבי. ומ"ש למעלה דא"כ איך מצטרפין זה לזה, ומאי שנא מוסתות שבנופה דאין מצטרפין זה לזה, וכמ"ש

המחבר בסעיף הנ"ל. י"ל לדעת הרב דמ"ל לחלק בזה בענין אחר.

והוא שנאמר, דבשלמא בשור המועד שנחנח מתחלה שור ואח"כ חמור, אין בנתיחה השניה סתירה לנתיחה הראשונה, דמה שלא נח או שור, הוא משום שנודמן לפניו חמור ולא שור, ונגח להחמור, ואין הכי נמי אם היה מודמן או שור לפניו היה נוגח להשור. וכן בנתיחה ג' שנחנח גמל, אין בזה שום סתירה לנתיחות הראשונות, ואדרבה מחזקת זו את זו להחזיק השור לנגחן לכל אשר ימצא לפניו. משא"כ במקרים שבגופה, הרי כתב הרשב"א והובא בכ"י שהדם הוא הגורם למקרים הללו, ונתחזקה זו בכל עת שתראה שיהיה לה מקודם המקרים הללו, והוא מהתערבות הדם שנתכנס ברחם, וחיילותיו קודמים לו, דהיינו הפיהוקין, ע"י ברשבי"א במשמרת הבית קע"ד א', ולקמן בש"ך ס"ק נ"ט ע"ש. מעתה בראיה ראשונה שראתה ע"י פיהוק, אנו אומרים שהוא מנרמת הדם שגורם לה שתפק, ובראיה שניה שלא פיהקה רק עימשה וראתה, הנה הוא כמו סתירה לראיה הראשונה, שהרי אנו רואין עתה שאין הדם גורם לפהק, שהרי עתה ראתה בלא פיהוק. וכן בראיה ג' שלא פיהקה ולא עימשה רק חששה בפי כריסה, הוי כמו סתירה לראיות הראשונות, שאנו רואין שאין הדם גורם לה לפהק ולא לעמש, שהרי עתה ראתה וזלתם, וע"כ שפיר אמרינן דאין מצטרפין. אבל היכי דלא חזינן סתירה מזה לזה, שפיר אמרינן דמצטרפין זה עם זה, כמו בשור המועד.

ולפי זה בוסת דאכילות דמי ממש לשור המועד, דבראיה א' שאכלה שום וראתה, אמרינן דהמאכל החריף גרם לה להוציא הדם. ובראיה שניה שאכלה בצל וראתה, אין כאן סתירה לראיה ראשונה, דאין הכי נמי אם היתה אוכלת עתה שום גם כן היתה רואה, רק שעתה לא נודמן לפניו שום כי אם בצל וראתה על ידי הבצל, וכמו כן באכילה ג' דפלפלין. ודמי ממש לשור המועד, ואמרינן דנתחזקה על ידי ג' מינים הללו לכל הדברים החמים. וסבירא ליה להרב דמ"ש בשים אכלה שום כו' ואכלה בצל כו', היינו שראתה ג' פעמים על ידי אכילת ג' מינים הללו, וכמ"ש למעלה לדעת הב"י, רק בזה לא ס"ל כהב"י, במ"ש דבשים רבותא קאמר כו', וכנ"ל, ואיהו ס"ל דדווקא קאמרו בשים בכח"ג, ומשום שבוזה הוחזקה לכל הדברים החמים. אמנם המרדכי ורבינו ירוחם לא איירו רק להחזיקה למין שהוחזקה בו, ע"כ נקמו באכלה מין אחד מהם, או זה או זה, הוחזקה למין זה, וממילא נדע דאם אכלה ג' מינים, הוחזקה לכל המינים, וכדאמרינן בשור וכנ"ל, כנ"ל לדעת הרב.

(ו) **וראיתי** בחוות דעת שם ס"ק כ"ט שכתב, דאם אכלה שארי דברים חמים ולא ראתה, לא נעקר הוסת משום וכצל ופלפלין. וראיה מבבא קמא ל"ז א', דלרב זכיד דס"ל ואינו מועד תנן הא סתמא הוי מועד לכל המינים, עכ"ז ס"ל דאי עקר העדאתו ממינים אחרים, לא נעקר בזה העדאתו מהמין שנעשה מועד לו, והכי נמי דכוותיה. אך אם אכלה שום ג' פעמים ולא ראתה, נעקר הוסת מכל המינים שהוחזקה בהם, דכיון שנעקר מין אחד מהמינים שנתחזקה ע"י, נתבטלה כל החזקה, ע"ש. אמנם הפני יהושע בכ"ק שם נסתפק בזה, דאפ"ל דשם איירי שקודם שנעשה השור מועד למינו, ראה כמה בהמות מאינו מינו, ולא נגחן, דהשתא לא נעשה מועד מתחלה רק למינו. אבל אם מתחלה לא ראה רק מינו ונגחן, ונעשה מועד למינו ולאנו מינו לרב זכיד, אם אח"כ ראה ג' פעמים מאינו מינו ולא נגחן, י"ל שחזר לתמותו גם למינו, וע"ש בפני יהושע שהאריך הרבה בזה.

ומהתימא על החרד שלא הזכירו כאן, ועי' לעיל בקפ"ז בש"ך ס"ק י"ד מ"ש בזה.

אמנם גם זולת זה, דברי החוות דעת הנ"ל אינן ברורים כלל, דבשלמא אם היתה קובעת וסת ע"י שאכלה שום ג' פעמים, והיינו אומרים דע"י קבעה וסת לכל הדברים החמים, וכמ"ש למעלה לדעת הב"י, אז היה דומה ממש לד"ן זה דבב"ק הנ"ל למ"ד ואינו מועד תנן. אמנם כאן הרי עסקינן שקבעה וסת ע"י אכילת ג' דברים חמים, וכל אחד מהמינים לא אכלה רק פעם אחת, ואנו אומרים שקבעה וסת לכל הדברים החמים, משום דמדמינן לה למ"ש במועד דנגח שור חמור גמל נעשה מועד לכל. ומעתה נחזי אנן במועד בכח"ג, אם שוב אח"כ ראה מינים אחרים, כמו סוס פרד וכדומה ולא נגחן, והיה זה ג' פעמים, ממילא נעקר העדאתו גם מהמינים שנחנח. דהא לא נחנח לכל אחד מהמינים רק פעם אחת, רק שאנו מצרפים נתיחת הג' מינים יחד, ואמרינן שנעשה מועד לכל המינים, אמנם אחר שאנו רואין אח"כ שאינו מועד לכל המינים, ואנחנו רוצים לעשותו מועד למינים פרטים, א"כ הרי לא נחנח לכל מין רק פעם אחת, ואינו מועד כלל. ולא דמי כלל למ"ש שם דהגם שעקר העדאתו מאינו מינו לא נעקר ממנו, דשם הרי נחנח מינו ג' פעמים, רק דרב זכיד ס"ל דסתמא נעשה מועד גם לאינו מינו, וע"כ שפיר אמרינן דאם אנו רואין שאינו מועד לאינו מינו, לא הוי מועד רק למינו דאיתחזק בו. משא"כ כאן דלא איתחזק ג' פעמים בשום מין, כי אם ע"י צירוף המינים.

ומעתה הוא הדין כאן שלא אכלה שום רק פעם אחת, וכמו כן הבצל ופלפלין, רק שאנו מצרפין הג' מינים יחד, ואמרינן שקבעה וסת לכל דברים חמים, והיינו דאמרינן דדרך כלל אכלה ג' פעמים דברים חמים וראתה ע"י. מעתה אם שוב אח"כ אכלה ג' פעמים משארי מינים ולא ראתה, הרי נעקר הכלל שאמרנו שהיא רואה ע"י דברים חמים, ואם באנו להחזיק הוסת על דברים פרטים, הרי לא אכלה מכל מין רק פעם אחת, ואין כאן קביעות וסת כלל לדברים פרטים, עד שתקבע ג' פעמים בכל מין ומין, וזה ברור מאוד לדעת.

(א) **הופת ה"י** הוא וסת המורכב. ענינו שקבעה וסת לב' ענינים שונים, כגון לימים ולקפיצות, או לימים ולוסת הגוף, וכדומה משארי וסתות. ויש בזה כמה חילוקי דינים, וכמ"ש בס"ד. הנה אם קבעה לימים ולקפיצות, כגון שראתה ג' פעמים ברי"ח ע"י קפיצה, קבעה וסת לכ"ע לימים ולקפיצות. וכמו כן בוסת הפלגה וקפיצות, כגון שקפצה היום וראתה, ולאחר כ' ימים קפצה וראתה, ועשתה כן ג' פעמים, קבעה לה וסת להפלגה ולקפיצות, וכמבואר בש"ך ס"ק מ"ח. ולפי"ז אם לא ראתה רק פעם אחת, צריכה לחוש לו בפעם ב', והיינו אם קפצה ברי"ח ניסן וראתה, והניע ר"ח אייר וקפצה, צריכה לחוש לו כל העונה, דכל מידי דקבע לה וסת בג' פעמים, חוששת לו בפעם אחת. אך כל זה כשקפצה ברי"ח אייר, אבל כל זמן שלא קפצה, אינה צריכה לחוש לו. והנה מדברי הש"ך שם מבואר דאפילו עדיין לא קבעה ג' פעמים וסת המורכב לימים וקפיצות, עכ"ז אינה צריכה לחוש לימים לחוד כל זמן שלא קפצה. וכן הוא מבואר בבבלי הנפש להראב"ד ע"ש, וכן הוא בכרתי ופלתי וסדרי מהרה ע"ש. אולם לכאורה יקשה על זה מ"ש הרב בהגה סעיף י"ט, דוסת המורכב כל זמן שלא קבעה אותו, חוששת לכל אחד בפני עצמו, ע"ש.

והנה בפרישה סעיף נ"ט כתב באמת לחלק בזה, דאם קבעה ג' פעמים, שוב אינה חוששת כי אם לשניהם יחד, אבל כל זמן שלא קבעה ג' פעמים, חוששת לימים אפילו לא קפצה

האונס. וע"כ אמרינן דכל שהראיה באה ע"י מעשה מבחון, אין כאן קביעות וסת. אבל ודאי דבגוף הענין שכיח מוכח שתרעה ע"י מעשה כזו, ואדרבה מפאת זה אמרינן דאין כאן קביעות וסת, משום דאמרינן דמה שראתה עתה היה מפאת אונס זה, וע"כ אמרינן בוב שבדוקים אותו ב' דרכים, אולי ראייתו היתה מפאת האונס.

והנראה דזהו כוונת תוס' בדף ס"ג ב' בד"ה אכלה שום, שכתבו דאכלה שום לא חשוב אונס כמו טורח של קפיצה, שאין הראיה באה ע"י טורח אלא ממילא, ע"ש. וכוונתם כמ"ש, דבקפיצה הראיה אינה מפאת טבע האשה, רק מפאת אונס הקפיצה, ואונס הבא מבחון אינו בא לעולם על אופן אחד. משא"כ באכלה שום, הגם דגם כאן בא ע"י מעשה האכילה, אולם עיקר הראיה היא ממילא מפאת טבע האשה, שהדברים חריפים מחממין אותה ומוציאין דם, וע"י מ"ש בזה לעיל בוסת ה' אות ב' ע"ש.

ומעתה לפי"ז אתי שפיר מה דלא חוששת לימים לחוד כל זמן שלא קפצה, ולא דמי לשארי וסתות המורכבים זה עם זה, דצריכה לחוש לכל אחד בפני עצמו, כל זמן שלא נקבעו שניהם יחד, וכמ"ש בסעיף י"ט בהגה. דשם ב' הוסתות שוין במדרגה אחת, דשניהם הן מצד טבע, וכיון דלא ידעינן מאיזה צד גרמה הטבע לאשה זו שתרעה דם, אם טבע הימים, או טבע שארי וסתות הגוף, ע"כ צריכה לחוש לשניהם, כל זמן שלא קבעה אחד מהם, או שניהם יחד. משא"כ כאן שראתה ב"ח ע"י קפיצה, והספק הוא אם ראתה מפאת טבעה וסתה הוא לראות בכל ר"ח, או ראתה מפאת אונס הקפיצה, יותר יש לנו לתלות שראייתה הוא מפאת אונס הקפיצה, ממה שנאמר שמטבעה לראות ב"ח, דמטבעה אינו ידוע לנו, וע"י אונס שכיח שתרעה, וכמ"ש למעלה. דדווקא קביעות לעולם אי אפשר לומר בדבר שבא לה ע"י אונס מבחון, אבל ודאי זה שכיח שתרעה מפאת זה וכנ"ל, ואתי שפיר.

ג) והנה הרכבת קפיצות וחודש, או קפיצות ושבוע, הוא מבואר בדברי המחבר סעיף י"ח. וכן הרכבת קפיצות והפלגה, מבואר בש"ך ס"ק מ"ח. מעתה נחוי אנן אם קובעת וסת בהרכבה לקפיצות ולשעות, כגון שראתה ג' פעמים ע"י קפיצה בשעה ששית, אם נאמר שקבעה וסתה לראות ע"י קפיצה בשעה ששית, דלכאורה וסת השעות הוא ג"כ וסת קבוע כמו וסת הימים. ומה שנעקר בפעם אחת, כבר נתבאר מעמו למעלה בוסת הד' אות ג', דכיון דוסת היום לא נקבע, א"כ באיזה יום תחוש לשעה זו, ואין לנו לאסרה בכל יום בשעה זו, דזה לא מצינו, ע"ש, משא"כ כאן ד"ל שתחוש בכל עת שתקפוץ בשעה זו. והנה הכרתי ופילתי ס"ק כ"א כתב, דאם קפצה ג' פעמים בשעה מיוחדת וראתה, אינה חוששת לקפיצה שתקפוץ בשעה אחרת ע"ש, והבאתיו למעלה בוסת הח' אות ד' ע"ש. ואינו ענין לספק שלנו, שהכרתי ופילתי קאמר להקל עליה, שאינה צריכה לחוש בשעה אחרת, וספקינו הוא אם קבעה וסת בשעה זו, ואינו נעקר כי אם בג' פעמים, כמו בהרכבת קפיצות וימים וכנ"ל.

אמנם נראה שאינה קובעת וסת לקפיצות ושעות, בשנעיין במעמו של דבר, מאי מעמא אינו נקבע וסת הקפיצות לחודה, ובצירוף וסת הימים הוא נקבע. והמעם בזה הוא פשוט ומבואר, דלהחמיר עליה ולקבוע לה וסת מפאת שקפצה ג' פעמים וראתה, אין להחמיר עליה בזה, משום דראייתה היתה מחמת אונס. משא"כ כשהוא בצירוף הימים, דל קפיצות מהכא, הרי יש לה וסת הימים הקבוע, ולא באנו רק להקל עליה שלא

עדיין, דשמא תקבע לימים לחוד, ע"ש. והביאו בכרתי ופילתי ס"ק כ"א, וכתב דאפשר שהוא כתב לדעת המור דס"ל דקובעת וסת לקפיצות לחוד, וא"כ שוה דין הקפיצות לשארי וסת הגוף, אבל לדידן דקיימא לן דיש חבדל ביניהם לענין קביעות וסת, גם בזה אפשר לחלק, ע"ש. ולכאורה הוא תמוה, דאדרבה איפכא מסתברא, דכיון דאמרינן דקפיצה מיקרי וסת ע"י אונס, וע"כ אינה קובעת וסת בקפיצה לחודא, א"כ יותר ראוי לתלות הוסת בימים לחוד דאינה עיקר הגורם, ותצטרך לחוש ליום זה אפילו בלא קפיצה. שוב ראיתי בספר תפארת למשה בסעיף י"ז שהקשה כן על הש"ך, ודחה דבריו, ע"ש. אולם כבר כתבנו דכדברי הש"ך מבואר כן בבעלי הנפש להראב"ד, ואין לדחות דברי הראב"ד מפאת איזה קושיא, וחובה עלינו למשכנוי נפשינן אדרב רבנן ליישב דבריו.

וראיתי בסדרי מהרה ס"ק כ"ב שכתב, דמ"ש הש"ך שם כן נ"ל, כאילו חידש דין זה מדעתו, הוא משום דהראב"ד לית ליה האי דינא דלקמן סעיף כ"ה, דחוששת לימים כמו וסת הימים גרידא, וכמ"ש האחרונים שם בשוב קושית הפ"ז שם ס"ק ל"ט, וס"ל דגם בוסת הגוף אינה חוששת לימים עד שתפקה, וע"כ פסק כמו כן גם בקפיצה דאינה חוששת עד שתקפוץ. אמנם לדידן דקיימא לן בוסת הגוף דחוששת כמו וסת ימים גרידא, י"ל דהוא הדין בקפיצה חוששת לימים אפילו לא קפצה, וע"כ תלה הש"ך דין זה בדנפשיה, דנ"ל דאפילו לדידן אינה חוששת עד שתקפוץ ע"ש.

ולא הכנתי דבריו, דשם בסעיף כ"ה איירי בשכבר קבעה וסתה לימים ולוסת הגוף, ועכ"ז ס"ל דחוששת לוסת ימים גרידא, ועל זה שקלו וסרו האחרונים אם הראב"ד חולק על זה או לא. משא"כ כאן דאיירי שעדיין לא קבעה וסתה, רק שראתה פעם אחת או ב' פעמים ב"ח ע"י קפיצה, ולכאורה יראה דבזה כ"ע מודו דכל זמן שלא קבעה וסתה חוששת לכל וסת בפני עצמו, וכמ"ש ה"כ בסעיף י"ג בהגה, וכן כתב בסעיף י"ט בהגה דמתחלה חוששת לכל וסת בפני עצמו כו'. וכי משום דקפיצה מקרי ע"י אונס, עדיף שלא תהיה צריכה לחוש שמא תקבע וסת החודש בפני עצמו, אתמהא. והנה זה מבואר בהדיא בראב"ד בבעלי הנפש דאפילו עדיין לא נקבע וסתה, אינה צריכה לחוש ל"ח ה' עד שתקפוץ, ומקפיצתה ואילך חוששת כל היום, ע"ש, מעתה אין זה ענין כלל להך דסעיף כ"ה, והא ודאי מעמא בעי, מאי מעמא לא תחוש לוסת הימים בלבד, וכמו שהקשה בספר תפארת למשה הנ"ל, וכנ"ל.

ב) אולם מה שג"ל בזה, דמ"ש התפארת למשה הנ"ל דכיון דקפיצה הוי וסת ע"י אונס, לפי"ז עיקר הגורם הוא וסת הימים, וע"כ ראוי לתלות הוסת בימים, וכנ"ל, יראה מזה דס"ל דמ"ש דע"י אונס אינו וסת, הוא ממעם דלא שכיח שתרעה ע"י אונס, וע"כ יותר יש לתלות בוסת השכיח. אמנם לדעתי אין הדבר כן, ואדרבה שכיח מוכח שתרעה ע"י הקפיצה, דמפאת זה ירד הדם ממקורה לחוץ, אמנם מ"ש דוסת שע"י אונס אינו וסת, הכוונה דקביעות וסת לא שייך רק בדבר שבא ממילא עפ"י הטבע, דאז אמרינן דכיון שהיה כן ג' פעמים, חזינן דמטבע של אשה זו לראות בוסת כזה. משא"כ אם ראייתה היתה מפאת האונס, שהוא גרם לה שתרעה, לא שייך בזה קביעות וסת, דכיון שראייתה אינה מפאת טבעה, רק האונס הכריחה להוציא הדם מרם זמנו, והמקרה לא תמיד לעולם באופן אחד. כי לפעמים באה בכח גדול, וכגון שקפצה קפיצה יתירה ביותר, ולפעמים אינו כל כך בכח, או לפעמים היא חלושה במטבעה, ויזיק לה האונס להוציא דמה, ולפעמים מטבעה חזק ולא יזיק לה

במחלוקת הבי' והרב בסעיף י"ט, ועיי' בס"ק ל"ז ובמ"ש שם, ואי"ה יבואר לנו דין זה להלן בס"ד.

(ה) **והנה** אם קבעה וסת להפלגה ולקפיצות, ובתוך הזמן הפסיקה בראיה בתוך משך הפלגתה בלא קפיצה, כתב החוות דעת בס"ק כ"ד דלא נתבטלה הפלגתה בזה. וראיה מ"ש בס"ק פ"ז סעיף י"א דצריכה לחוש להפלגת חצי שנה, הגם שודאי ראתה בינתיים, עיי'. ונראה מעמו בזה, דסתם נשים חזין בכל ל' יום. אמנם למ"ש כאן בפתיחה חלק א' אות ז' לדעת הבי"ח, דאם יש לה וסת קבוע אינה צריכה לחוש לוסת שאינו קבוע, עיי', אי"כ עי"כ צ"ל דבקפ"ז איירי באין לה וסת קבוע, ולא איירי בסתם נשים שיש להן וסת, ואי"כ כמו כן י"ל דאיירי שלא ראתה כלל בינתיים. ועי' בקפ"ז בש"ך ס"ק ל"ה, ול"ה, ובמ"ש שם, דעי"כ איירי שם שלא ראתה בינתיים עיי', ואי"כ שוב אין ראיה משם לדינו של החוות דעת הנ"ל. ובעיקר הדין אם ביטלה הפלגתה במה שראתה בינתיים, עי' מ"ש בזה בביאור למ"ז ס"ק י"ח, וס"ק י"ט, ובביאור לש"ך ס"ק ל"א, וסק"מ, עיי' באורך בס"ד.

עוד זאת יש להסתפק, בקבעה וסת להפלגה ולקפיצות, כגון שקפצה ג' פעמים לסוף כ' יום וראתה, אם עברו עליה כ' ימים ולא קפצה ולא ראתה, אם צריכה לחוש לקפיצה שתקפוץ ביום כ"א או ביום כ"ב. דלא דמי לוסת הפלגה לבד, דאם עבר הוסת ולא ראתה, דשוב אינה צריכה לחוש לשארי הימים. דשאני התם שהרי אנו רואין בה שינוי, שלא ראתה בזמן הוסת, וגם שוב לא נדע לאיזה יום תחוש, אחר שכבר עבר זמן הוסת, ועי"כ שפיר אמרינן דשוב אינה צריכה לחוש רק לעונה כינונית וכדומה. משא"כ כאן הרי הוחזקה זו לראות לסוף עשרים עי' קפיצה, ובתוך עשרים יום עדן לא נתקבצו לה הדמים כל כך ברחם עד שתראה עי' קפיצה, ובמשך עשרים יום נתקבצו לה הדמים ברחם עד שהקפיצה גורמת לה שתראה, והנה עתה מה שלא ראתה ביום עשרים, לא ראינו בה שינוי מוסתה, דהא לא קפצה אז ועי"כ לא ראתה. ומעתה שפיר י"ל שתחוש לקפיצתה שתהיה ביום כ"א או כ"ב, דאם הקפיצה גורמת לה שתראה לסוף עשרים יום, מכל שכן שתגרום לה הקפיצה שתראה לסוף כ"א או כ"ב יום, שנתרכו משך הימים מראיה שעברה.

ולכאורה היה נראה להוכיח דין זה גי' מדין הנ"ל בקפ"ז סעיף י"א, שכתב שם דאפילו קבעה וסת לראות בחצי שנה, אינה אסורה רק עונת הוסת, ואחר העונה מותרת לבעלה, עיי'. והרי שם קבעה וסת מורכב להפלגה ולתשמיש, ואי"כ כשהגיע זמן הוסת ולא שימשה אז, נאסר אותה לבעלה גי' אחר עונה זו. דכיון שקבעה לראות עי' תשמיש אחר חצי שנה, מכל שכן שתראה אחר חצי שנה ויום אחד, ומה שלא ראתה בזמן הוסת אין ראיה, שהרי לא שימשה אז, וכמ"ש למעלה בוסת המורכב להפלגה ולקפיצות. אלא ודאי דלא אמרינן סברא זו, וס"ל דלא קבעה וסת המורכב, רק בזמן זה לא פחות ולא יותר, והוא הדין כאן בהפלגה וקפיצה. אמנם למ"ש שם בקפ"ז דשם לא היו וסת המורכב, דתלינן הוסת בימים לחודה, אין ראיה משם, עיי', וצ"ע בזה.

ואם ראתה ג' פעמים עי' קפיצה ביום ידוע, כגון בא' בשבת וכדומה, ובפעם ד' קפצה בשבת ולא ראתה, ובא' בשבת ראתה בלא קפיצה, אם נאמר דהוכרר הדבר דיומא קא גרים, לדעת הר"מ והמחבר דלא אמרינן דקפיצה דאתמול גרמה, נסתפק בזה החוות דעת בס"ק כ"ג, וכתב דנ"ל דזה תליא במחלוקת הבי' והרב, שהביא במ"ז ס"ק ל"ז בדין וסת המורכב. לדעת הבי' דאפילו נקבע בהרכבה עכ"ז חוששת לכל אחד

תחוש לימים לחוד, כי אם בצירוף הקפיצות, דאמרינן שהוא וסת המורכב, ולא וסת הימים גרידא, אולם כשקפצה, שוב צריכה לחוש לוסת, דלא גרע מוסת הימים גרידא. ומעתה לפי"ז בוסת השעות, דוולת הקפיצה אינה צריכה לחוש לו, ונעקר בפעם אחת, וכנ"ל, ומעתה הרי באנו להחמיר עליה במה שנאמר שהוא וסת המורכב עם הקפיצה, ואין לנו להחמיר בוסת הבא מחמת אונס, לדונו מפאת זה כוסת קבוע, ועי"כ אינו דינו רק כוסת שאינו קבוע, וכמו וסת הקפיצות גרידא, וזה נכון. אמנם גם זולת זה וסת השעות דינו כוסת שאינו קבוע, וכמ"ש בביאורי למ"ז זה במ"ז סק"ד, עיי'.

(ד) **ולפי** האמור נתבאר לנו, דהוא הדין דקובעת וסת מורכב לקפיצות ולוסת הנוף, דכיון דלוסת הנוף לבד שפיר קובעת וסת, אי"כ הרי לא באנו רק להקל עליה, שנאמר שאינו וסת הנוף, כי אם וסת המורכב עם קפיצות, וזה שפיר אמרינן, הגם דוסת דקפיצות אינו רק מחמת אונס, וכמו דאמרינן בוסת הימים וכנ"ל. וראיתי בכרתי ופלתי ס"ק כ"ג שנסתפק בוסת דקפיצות אם נקבע בצירוף וסת הנוף, דהיינו אשה שקפצה והתחילה לפהק או לעמש ולראות דם, וכן היה ג' פעמים, אבל כמה פעמים קפצה לבד ולא ראתה, וכן כמה פעמים פיהקה לבד ולא ראתה. אם נאמר דקבעה וסת המורכב לקפיצה ווסת הנוף, כמו דאמרינן דקפיצה וימים מצטרפין, ומאי שנא וסת ימים מוסת הנוף כו', והניח בצ"ע, עיי'.

ולכאורה יראה לומר דדווקא בכח"ג נסתפק חברתי ופלתי, שפיהקה כמה פעמים בלא קפיצה ולא ראתה, דהשתא אין לה וסת הנוף לבד, ואנו באין להחמיר עליה במה שנאמר שהוא וסת המורכב. דלוסת הנוף לבד אינה צריכה לחוש לו כלל, שכבר עקרה אותו במה שלא ראתה כמה פעמים עי' פיהוק לבד, רק שאנו אומרים שהוא וסת המורכב עם קפיצות, ואינה יכולה לעקור כי אם בהרכבה, ועי"כ נסתפק בזה הכרפ. אבל אם עדיין לא עקרה את וסת הנוף לבד, שלא נודמן לה כלל שתפהק בלא קפיצה, י"ל דפשיטא ליה גם להכרפ דאמרינן שהוא וסת המורכב. ונפקא מינה שאם יודמן שתפהק לבד, אינה צריכה לחוש לזה, כל זמן שלא קפצה, דלהקל ודאי אמרינן שהוא וסת המורכב, וכנ"ל.

אולם באמת זה אינו, דבכח"ג שראינו שלא ראתה בפיהוק לבד, פשיטא לן כודאי שהוא וסת המורכב. ומאי שנא מוסת הימים שאם עקרה אותו לבד, כגון שעברו עליה כמה ר"ח ולא ראתה, דאמרינן דלא נעקר עדיין הוסת שלה, כיון שלא קפצה אז, ואינו נעקר אלא בהרכבה כמו שנקבע, וכמבואר בראב"ד בבעלי הנפש, והביאו בש"ך סק"ג, והוא הדין בוסת הנוף, דאמרינן שאינו נעקר אלא כעין שהוא נקבע. והגם שכתבתי לעיל דלהחמיר לא אמרינן בוסת דמחמת אונס שיהיה נקבע, וזהו לקובעו לבדו, אבל אם נקבע בצירוף וסת אחר שנקבע לבדו, ולא באנו לדון רק לענין עקירת הוסת, שאינו נעקר הוסת האחר לבדו, לענין עקירה מצרפין גם להחמיר הוסת דמחמת אונס, לומר שאין הוסת האחר נעקר לבדו וכנ"ל. ועי"כ בנידון זה של הכרתי ופלתי, פשיטא לי מלתא דודאי אינו נעקר בלבדו.

אולם אפילו לענין קביעות וסת, היכי שראתה ג' פעמים עי' קפיצה ופיהוק או עימוש, ועדן לא נודמן לה שיהיה זה בלא זה, עכ"ז אם אח"כ נודמן איזה פעם פיהוק לחוד, אינה צריכה לחוש לו כדין וסת קבוע, כל זמן שלא קפצה, וכמ"ש בוסת הימים, ומשום דלקולא מצרפין גם וסת דמחמת אונס וכנ"ל. ואם צריכה לחוש לו כדין וסת שאינו קבוע, זה תליא

שהוא וסת המורכב, ולמה לא נימא כן בוסת דהפלגה וחודש. ועל זה שפיר י"ל כמ"ש למעלה, לחלק בין היכי שהם ב' ענינים ^{לחלוקים} או לא, וכנ"ל.

ו) **וכאשר** נע"ין שפיר, נראה דע"כ צריך לחלק כנ"ל, דהנה זה מבואר בדברי הרב בהנה סעיף י"ט, דכל זמן שלא נקבע ג' פעמים חוששת לכל אחד בפני עצמו, וכמ"ש לעיל כו'. וכוונתו למ"ש בסעיף י"ג בהנה, דצריכה לחוש לכל וסת בפני עצמו עד שיוקבע וסת אחד, וא"כ כאן שראתה לימים ולפיהוק, צריכה לחוש לפיהוק גרידא, וכן לוסת הימים גרידא. אמנם זה לא נתבאר בדברי הרב, אם צריכה לחוש ג"כ לוסת המורכב קודם שנקבע, וכגון אם מתחלה פיהקה בריח וראתה, אם אח"כ פיהקה בתוך ימי החודש ולא ראתה, שוב אינה צריכה לחוש לפיהוק גרידא. וכן אם אח"כ עבר עליה ריח ולא פיהקה ולא ראתה, שוב אינה צריכה לחוש לריח גרידא. מעתה אם אח"כ תפקח בריח, יש להסתפק אם צריכה לחוש לוסת המורכב, אם לא.

ו) **לכאורה** יראה דאינה צריכה לחוש לוסת המורכב, כל זמן שלא נקבע. וכן משמע מדברי הב"י בסימן זה שכתב בענין וסתות הנוף, וז"ל, נמצא שמי שפיהקה וראתה צריכה לחוש לג' מיני וסתות, לוסת הפיהוק, ולוסת החודש, ולהפלגה. לפיהוקים, שבפעם ראשונה שתפקח חוששת שמא תראה. ליום הקבוע בחודש, שאם ראתה בריח, חוששת ביום ריח הא' כו'. להפלגה, שאם חזרה וראתה לסוף כ', צריכה לחוש לסוף כ' מראה. זו כו', ע"ש. ואם נאמר דצריכה לחוש גם לוסת המורכב, הוי ליה למימר דצריכה לחוש לד' מיני וסתות, שאפילו לא תראה ב' וסתות הנ"ל, בכל אחד בפני עצמו, עכ"ז ^{עדיין} צריכה לחוש לוסת המורכב. אלא ודאי דכל זמן שלא נקבע אינה צריכה לחוש לו.

ו) **ובזה** אתי שפיר ג"כ לשון המור שם, שכתב אם פיהקה היום, ופיהקה לסוף ל', צריכה לחוש לכל פעם שתפקח כו', פיהקה לסוף כ' ולא ראתה, אינה צריכה לחוש עד לפיהוק גרידא, אבל צריכה לחוש לסוף ל' יום, שמא תקבע וסת לימים גרידא, עכ"ל. וכתב הב"י על זה לאו דווקא גרידא, שכבר אפשר שתקבע וסת מורכב מפיהוק וימים כו', ע"ש. ולפי האמור לשונו מדוקדק, דהגם שאפשר שתקבע וסת מורכב, כמ"ש הב"י, אולם העיקר מה שאנו מצריכים לה לחשוש לוסת זה, הוא מפאת דשם תקבע וסת הימים גרידא, דלוסת מורכב לא חיישינן ליה כל זמן שלא נקבע וכנ"ל, כן היה נראה לומר לכאורה.

אולם באמת אין הדבר כן, ובהדיא מבואר בדברי הראב"ד שהביא הרא"ש בפרק האשה, שממנו מקור דין זה של המור, דצריכה לחוש ג"כ שמא תקבע לה וסת פיהוק לעתות ידועות, ע"ש, הנה מבואר שצריכה לחוש ג"כ שמא הוא וסת המורכב. וכן כתב הראב"ד בבעלי הנפש לענין וסת הקפיצות, דאפילו עדיין לא ראתה ג' פעמים, עכ"ז צריכה לחוש לימים ולקפיצות, שמא הוא וסת המורכב, והובא בש"ך ס"ק מ"ח ע"ש, מבואר דחיישינן ג"כ לוסת המורכב. ומ"ש המור דחוששת לסוף ל' שמא תקבע וסת הימים גרידא, לא משום דאינה צריכה לחוש לוסת המורכב, רק משום דאם החושש הוא משום וסת המורכב, אינה צריכה לחוש רק אם רגילה לראות בתחלת הפיהוק, דאז אסורה לשמש ביום זה, מחשש שמא תפקח כשעת תשמיש ותראה. אבל אם לא ראתה רק בסוף הפיהוק, הרי מותרת לבעלה כל זמן הפיהוק, ואינה אסורה רק בסופו, כמבואר בסעיף כ"ד, וא"כ שוב מותרת לבעלה ביום ל'

לכדו, כדין וסת שאינו קבוע, לדידיה י"ל דאפילו בפעם אחת אמרינן הוברר הדבר דיומא קא גרים. אולם לדעת הרב שם דס"ל דאינה צריכה לחוש לכל אחד לכדו, כיון שנקבע בהרכבה הוי כי חזקה שאינו רק ע"י הרכבה, ולא אמרינן שוב ע"י פעם אחת איגלאי מילתא דיומא גרים, ע"ש. אך לפי"ז יקשה לדעת הב"י, א"כ למה אמרו בש"ס י"א ע"א בלישנא בתרא שראתה בפעם ג' בא' בשבת בלא קפיצה, הוי לחו למימר רבותא יותר, דאפילו ראתה ג' פעמים ע"י קפיצה, ובפעם הד' ראתה בלא קפיצה, דג"כ אמרינן איגלאי מילתא דיומא גרים, וכנ"ל. וגם לפי"ז הוי אתי שפיר מפי מימרא דרב הונא דנקיט ב' פעמים קפיצה וראתה. אלא ודאי דגם לדעת הב"י אם נקבע ג' פעמים בהרכבה, תו לא אמרינן בפעם אחת דאיגלאי מילתא שאינו בהרכבה. ובעיקר מחלוקת הב"י והרב, ע"י במ"ש בזה בס"ז ס"ק הנ"ל, וכש"ך ס"ק נ"ו בס"ד.

ו) **עתה** נבא לכאור דין שארי וסתות המורכבים, והנה אם ראתה ג' פעמים בהרכבה להפלגה ולימי החודש. ומשכחת לה נמי בזמן הזה, כגון בשנה חסירה דחודש חשון וחודש כסלו חסרים, וחודש טבת לעולם חסר, מעתה אם ראתה בא' חשון, וא' כסלו, וא' טבת, וא' שבט, דהשתא קבעה וסת לימי החודש לראות בא' בחודש, וגם להפלגה שזה לראות ביום ל'. מעתה יש להסתפק איך תעשה בחודש אדר, דלפי ימי החודש צריכה לחוש בא' אדר, ולפי הפלגה צריכה לחוש בל' שבט. ואם נאמר דוסת המורכב הוא ואינה צריכה לחוש לזה בלא זה, כמ"ש הרב בסעיף י"ט, א"כ אינה צריכה לחוש כלל לא לל' שבט ולא לא' באדר. והנה כבר הארכתי בזה למעלה בוסת ה' ובוסת ו', וע"ש בוסת ה' אות ב' העלתי דאי איתרמי בכה"ג, אמרינן שהוא וסת החודש ולא וסת הפלגה, דיותר י"ל דיום החודש גורם, ע"ש באורך. אולם היא גופא תיקשי, מאי מעמא בימים וקפיצות, או בימים ווסת הנוף, לא תלינן הוסת בימים לבד, ואמרינן שהוא וסת המורכב, ובהפלגה וחודש לא אמרינן שהוא וסת המורכב, ותלינן יותר בימי החודש, ולמה לא נימא ג"כ שהוא וסת המורכב. ולכאורה וסת הפלגה עדיף מקפיצות, וסתם נשים יש להן וסת הפלגה כידוע וע"י מ"ש בשם הכרתי ופילתי והסדרי מהרה לעיל בוסת הג' אות ג'.

ו) **ומה** שג"ל בשוב דבר זה, דלא תלינן בוסת המורכב, רק היכי שהם ב' ענינים חלוקים, וכגון שראתה לימי החודש ולוסת הנוף, דוסת הא' הוא דאמרינן דאותו היום גורם שתראה, ווסת הב' הוא באשה, שהוחזקה אשה זו שבעת ראייתה היא מפקחת או מעמשת וכדומה. משא"כ בהפלגה וחודש, אם נאמר שהוא וסת המורכב, הוא הכל בענין אחד, והוא שנאמר שיום זה בחודש, אם הוא ביום ל' לראייתה תראה דם, זה לא אמרינן, דכיון דאמרינן דמזל אותו יום גורם, אין לנו נפקא מינה בזה אם הוא קרוב או רחוק. ואי"ל על זה דמאי שנא מימים וקפיצות, דאמרינן שהוא וסת המורכב, דאמרינן שיום זה גורם שאם תקפץ בו תראה דם, וכמו כן נאמר בהפלגה וחודש, שיום זה גורם שאם לא ראתה משך זמן כזה תראה דם. הא ליתא, דקפיצות מלתא אחריתא אית בה דעלולה לראות ע"י, וכמ"ש למעלה אות ב', וע"כ אינה חוששת לוסת הימים אם לא קפיצה, אפילו עדיין לא נקבע וסת המורכב ב' פעמים, וכמ"ש שם. משא"כ בשארי וסתות, דכל זמן שלא נקבע וסת המורכב ב' פעמים, צריכה לחוש לכל אחד בפני עצמו, וכמ"ש הרב בהנה סעיף י"ט ע"ש. וכל עיקר קושייתן הוא, מוסת הימים ווסת הנוף, דג"כ צריכה לחוש לכל אחד בפני עצמו כל זמן שלא נקבע, כמ"ש הרב שם, ועכ"ז אמרינן דאם נקבע ג' פעמים

כל זמן שלא פיהקה, דאם תפהק בשעת תשמיש, יהיה לו שהות לפרוש, דהא גם בשעת הפיהוק היא מותרת וכנ"ל. ועי' הוצרך המור לומר דחיישינן לוסת הימים גרידא, ועי' אסורה אפילו אם לא ראתה רק בסוף הפיהוק, ואתי שפיר.

ומעתה אתי שפיר גי' דברי הבי', מ"ש דצריכה לחוש לג' מיני וסתות וכנ"ל, דאיהו למעמיה אזיל, שדקדק על המור מ"ש דחוששת לוסת הימים גרידא, דאינו צריך לזה, דאפילו אם לא תחוש רק לוסת המורכב אסורה ביום ל', דשמא תפהק בשעת תשמיש, ובעי' איירי כשהיא רואה בתחילת הפיהוק, דאז אסורה כל שעת הפיהוק. ולדידיה שפיר כתב דצריכה לחוש לג' מיני וסתות, היינו לפיהוקין לחוד, ולוסת המורכב לפיהוק ולחודש, וכן לוסת המורכב לפיהוק ולהפלגה, וכ"ע ס"ל דחיישינן לוסת המורכב אפילו לא נקבע עדיין, וכנ"ל.

ח ה' עתה כאשר נתברר דחיישינן לוסת המורכב אפילו לא נקבע עדיין, מעתה נחזי אנן במ"ש הרב כהנה סעיף י"ג, באשה שראתה בריח ניסן ובכ' בו, צריכה לחוש לוסת הפלגה במ' אייר, וכן לוסת החודש ברי"ח אייר, ובכ' בו, ואם לא ראתה במ' אייר כיטלה הפלגתה, ושוב אינה צריכה לחוש לוסת הפלגה. ולפי האמור יקשה, למה לא נחוש שמא הוא וסת המורכב להפלגה ולחודש, והיינו שהיא רואה בכ' לחודש, ובמשך כ' יום מראה הקודמת. ונפקא מינה בזה אפילו אם לא ראתה במ' אייר, וגם בכ' אייר לא ראתה, עכ"ז אם ראתה ברי"ח סיון צריכה לחודש לכ' בו, מפאת וסת המורכב, ואינו נעקר אלא בהרכבה דווקא. וזה לא שמענו מעולם, ומדברי כל הפוסקים משמע דאם לא ראתה בכ' אייר, נעקר וסת זה דכ' לחודש, ואינה צריכה לחוש לו כלל. אלא ודאי עי' צ"ל דלא אמרינן דצריכה לחוש לוסת המורכב, רק בוסת הימים עם וסת הגוף, או עם וסת הקפיצות, אבל בשארי וסתות לא חיישינן להרכבה, עד שיתברר לנו בודאי שהוא וסת המורכב. הא מסתמא אמרינן שכל אחד הוא וסת בפני עצמו, ואם נעקר אפילו שלא בהרכבה, שוב אינה צריכה לחוש שמא הוא וסת המורכב, והמעט בזה הוא כמ"ש למעלה אות ו'.

ועוד ג' לומר במעמו של דבר, דכל הני חששות דוסתות, העיקר תליא במה שדרך הנשים לקבוע וסתות כהנה, ולראות עי' וסתות כאלה, ועי' אמרו דהגם שלא נקבע עדיין, עכ"ז חיישינן שמא תקבע וסת כזה, כיון שדרכן של הנשים לראות בוסתות הללו. ועי' בוסת הפיהוק שדרכן של הנשים לראות עי' מיחושם כאלו, וזהו דרך הסבב באשה לפהק בשעת ראייה או בסמוך לה, וכמ"ש הפ"ז בס"ק ל"ח, ולדעת הר"ם כל אשה שיש לה וסת דרכה לחוש במיחושים כאלו קודם ראייתה, וכמבואר בדבריו בפרק ח' מהלכות איסורי ביאה, ע"ש בהרב המגיד, ועי' הגם שלא ראתה בימים לחוד ובפיהוק לחוד, עכ"ז חיישינן בזה לוסת המורכב, דשמא לעתים ידועים תראה עי' פיהוק, וכמ"ש הראב"ד. וכמו כן בוסת המורכב מימים וקפיצות, הרי ידוע שקפיצה גורמת הראייה, וכמ"ש בפרק ב' דזבים שבדוקים הזב בזה, ועי' שפיר איכא למיחש שמא הקפיצה בצירוף היום יגרמו ראייתה, ועי' מ"ש בזה למעלה אות ב'. משא"כ בהפלגה וחודש, אין זה דרך הנשים להרכיב זה עם זה, רק יש שראות לוסת הפלגה, ויש שראות לוסת החודש, אבל שיהיו רואות בהרכבה זה עם זה אין זה דרכן, ועי' לא חיישינן בזה שמא הוא וסת הרכבה.

ובעין זה כתבתי לעיל בקפ"ז, דלא תלינן הוסת בתשמיש אפילו בהרכבה, עד שיבורר לנו שהוסת הוא מורכב בתשמיש, ומשום דאין דרכן לראות מחמת תשמיש, דרוב נשים

אינן רואות מחמת תשמיש, ע"ש. והוא הדין בוסת דהפלגה וחודש, דכל כמה שלא נתברר לנו שהוא וסת המורכב, אמרינן שכל אחד הוא וסת בפני עצמו. והיכי שהדבר ספק לנו אם הוא וסת החודש או וסת הפלגה, אמרינן שהוא וסת החודש, וכמ"ש למעלה באות ו', וזה הנ"ל בדינים אלו.

ט ולפי האמור למעלה, אשה שיש לה וסת לראות במ"ז או בכ' לחודש, וראתה ברי"ח ניסן, ובכל חדשי הקיץ ראתה כהרגלה במ"ז או בכ', וחזרה וראתה ברי"ח תשרי, ושוב בימות החורף ראתה כהרגלה, וחזרה וראתה ברי"ח ניסן, לא אמרינן שהוא וסת המורכב להפלגה חצי שנה ולרי"ח, דבהפלגה וחודש לא אמרינן שהן מורכבים וכנ"ל, רק אמרינן שהוא וסת הסירוג לחדשים, וכמבואר בסעיף ט', ומה לי אם סירגה ב' חדשים, או ששה חדשים. ועי' באחרונים שם שכתבו דאיירי שראתה בינתיים, באופן שביטלה הפלגתה, דאלי"כ הוי וסת הפלגה, ע"ש, מבואר מזה דהגם שראתה בינתיים, לא ביטלה את וסת הסירוג. והגם דלפי מ"ש למעלה בוסת ה' דאין צריך לזה, דהגם שלא ראתה בינתיים, עכ"ז אמרינן שהוא וסת הסירוג לחדשים ולא וסת הפלגה, ע"ש. אך מכל מקום הדין היוצא לפי פירושם אמת הוא, דכיון דוסת הסירוג הוא וסת החודש, אין הראייה שבאמצע מבטל הוסת כמו בוסת החודש. ולפי"ז יש לה ב' וסתות, וסת החודש כהרגלה, ווסת הסירוג לששה חדשים. אך כל זה כשקבעה אותו, אבל כל זמן שלא קבעה, אינה צריכה לחוש לוסת הסירוג, כמבואר בסימן זה סעיף י"ב ע"ש.

ואם יש לה וסת מורכב להפלגה ולימי השבוע, אם ראתה ג' פעמים באחד בשבת רצופים זה אחר זה, אינו וסת המורכב, רק הם ב' וסתות, וסת השבוע ווסת הפלגה, וכמ"ש למעלה בוסת הפלגה וחודש, ועי' מ"ש בזה לעיל בוסת ג' אות ג'. ואם ראתה ג' פעמים באחד בשבת רק שלא היו רצופים, והיה בין ראייה לראייה ב' או ג' שבועות, הוברר הדבר שאינו וסת שבוע לבד, שהרי עברו עליה ב' אחד בשבת שלא ראתה, ובעי' צ"ל שהוא וסת מורכב לשבוע ולהפלגה. אך לפי"ז יקשה, כיון דנתברר לנו שאינו וסת השבוע לבד, נימא שהוא וסת הפלגה לבד, וכמ"ש בשארי וסתות, דכיון שלא ראתה נעקר הוסת.

אולם באמת גם בכה"ג לא אמרינן שהוא וסת המורכב לשבוע ולהפלגה, רק אמרינן שהוא וסת השבוע בסירוג. והרי זה דומה לוסת החודש בסירוג, דאמרינן דהוא וסת החודש ולא וסת ההפלגה, וכמו כן כאן בוסת השבוע, שאינה רואה בכל א' בשבת, רק בהפסק ב' או ג' שבועות, מקרי וסת השבוע בסירוג, וגי' אמרינן דהוא וסת שבוע ולא וסת ההפלגה. וכמ"ש למעלה בוסת ה' אות ב' בשם תוס' והנמוקי יוסף בבבא קמא, דכל היכי דנוכל לומר דהיום גורם, או בחודש או בשבת, אמרינן דאותו היום גורם, רק היכי דלא נוכל לומר דהיום גורם, אז אמרינן דהפלגה הוא, ע"ש. ולפי"ז וסת השבוע דמיא ממש לכל פרטיו לוסת החודש, ומעתה כמו דבוסת החודש בסירוג, אמרינן דהוא וסת החודש ולא וסת הפלגה, וכמ"ש למעלה בוסת ה' אות ב' ואות ו' ע"ש, כמו כן בוסת השבוע בסירוג, אמרינן שהוא וסת השבוע ולא וסת הפלגה וכנ"ל.

ואם וסת הימים כמו הפלגה וחודש מורכב בשעות, פשיטא דלא מהני ולא מידי, דלא קיימא לן כר' יוסי דאמר אף ימים ושעות וסתות, רק קיימא לן כר' יהודה דאמר כל היום שלה, וכמבואר בשים סוף פרק האשה. רק אם השעות הוקבעו ג' פעמים, והיום עדן לא נקבע עדיין, אז אמרינן אתיא קביעותא

דשעה ועקרה לוסת שאינו קבוע דיום, ואינה חוששת אלא לשעה זו, ועי' לעיל בוסת הד' מ"ש כזה.

י' ולענין וסתות הגוף אם היה מצורף עם וסת הימים, כמו הפלגה או חודש, מבואר הוא דדיינינן ליה וסת המורכב, וכמבואר בסור ושיע סימן זה סעיף י"ט. ולפיזי נראה דהוא הדין אם פיהקה וראתה ג' פעמים בימים שאינן שוין בהפלגה וחודש, רק שהיה הכל ביום א' בשבת או ב' בשבת, נראה דדיינינן ליה כוסת המורכב עם יום השבוע. דוסת השבוע הוא וסת גמור כמו הפלגה וחודש, ומוזכר ג"כ בש"ס י"א א', וכן בשארי פוסקים, ובשריע לענין קפיצה בסעיף י"ח, והוא הדין לענין וסת הגוף, וזה פשוט לדעתי. אך אם הוא מורכב עם וסת השעות, כבר כתבתי למעלה בוסת הז' אות ב', שאינו ברור לי אם נדון כוסת המורכב, או לא. אך אם נתברר לה בודאי ששעה זו גורמת, כגון שפיהקה כמה פעמים בשעות אחרות ולא ראתה, פשוט אצלי שאינה צריכה לחוש רק לשעה זו. אך אם לא נתברר לה דבר זה, רק שכן נודמן לה שפיהקה ג' פעמים בשעה זו וראתה, בהא מספקינא אם יודמן לה שתפחק בשעה אחרת אם צריכה לחוש לה, או לא, ועי'.

ולענין וסת דאכילת דברים חמים, הרב בהגה סעיף כ"ג הביא ב' דיעות בזה, אם דינן כוסת הקפיצות, או כוסת הגוף, עייש, ונראה דהוא הדין לענין וסת המורכב, למר דינו כוסת הקפיצות, ולמר דינו כוסת הגוף.

ולענין וסת הגוף המורכב עם וסת הימים, אם צריכה לחוש לו לוסת הימים גרידא, הנה אם נתברר לה בודאי שהוא וסת המורכב, וכגון שעבר כמה פעמים וסת הימים ולא פיהקה ולא ראתה, הא ודאי דאינה צריכה לחוש לוסת הימים גרידא, דהא חזינן כמה פעמים שלא פיהקה בו ולא ראתה, ותו א"ל מ"ש הפוסקים בסעיף כ"ה דהאורח גורם להמיחוש שיבא. אמנם אם לא נתברר לה דבר זה, רק שראתה ג' פעמים ביום זה עיי פיהוק, הנה לפי מ"ש בשריע סעיף כ"ה צריכה לחוש לוסת הימים גרידא, וכסעיף י"ט ובש"ך שם ס"ק נ"ז מבואר דאינה צריכה לחוש רק כשיהיה לה שניהם יחד, ועי' מ"ש בזה בש"ך ס"ק נ"ז עייש.

הוסת הי"א הוא וסת דמחמת תשמיש. ונתבאר דינו לעיל בקפ"ז, והשיך שם ס"ק ל"ה כתב דדינו כוסת הקפיצות, ועי' מ"ש בש"ך דיש חולקים בזה, וס"ל דדומה לוסת דאכילת שום, וכבר נתבאר כל זה שם בסימן הנ"ל. עוד נתבאר שם דכל היכי דאיכא למתלי בוסת אחר, כגון וסת הימים וכדומה, לא תלינן בתשמיש, ואפילו עיי הרכבה, רק תלינן בוסת האחר, ועיכ הוא נעקר שלא בהרכבה, עייש. ולפיזי הוא הדין אם ראתה ג' פעמים מחמת תשמיש, והיו ג' הראיות ביום אחד בשבוע, כמו א' בשבת או ב' בשבת, תלינן בוסת השבוע ולא בתשמיש, וכמו דאמרינן בוסת הימים, וכמו שנתבאר שם בקפ"ז באריכות עייש. ודין וסת זה דמחמת תשמיש דנעקר בפעם אחת לכ"ע, וסעמו נתבאר שם בקפ"ז בש"ך ס"ק ל"ג, ולהיות כי כבר נתבאר דינו וסת זה בארוכה לעיל בקפ"ז, עיכ קצרתי בו כאן, ועייש.

הוסת הי"ב וסת בתוך וסת. והוא מבואר בראב"ד בבעלי הנפש, ובסור ושיע בסעיף ל"ב. ולדעת הב"ח שם אם נקבע וסת הא' והשני עדן לא נקבע, אינה צריכה לחוש להב' עד שתקבענו, ועייש בסעיף הנ"ל מ"ש בזה במ"ז ס"ק מ"ז, ובש"ך ס"ק ע"ב, עייש.

ודע דכל קביעות וסתות מוסת הימים, אינן רק בעונה, או כולן ביום, או כולן בלילה, אבל אם היה ראייה אחת ביום

והשניה בלילה, הוי כאילו ראתה בב' ימים, ושניהם לא הוקבעו, והוא מבואר בדברי המחבר סעיף י"ג עייש, והוא מדברי הראב"ד בבעלי הנפש. ועייש שכתב אחר דין הנ"ל, דכל זה אינו אלא לעונה הראשונה, אבל שאר ימי הוסתות, אין בהם הפרש בין עונת היום לעונת הלילה, ובכולן היא אסורה, לפי שאין לאשה בודקת תוך ימי נדתה בימים שהיא רגילה לראות, ואינה מבחנת בין עונת היום לעונת הלילה, ואם בדקה הכל לפי מה שבדקה, עכ"ל. ונראה דאזיל למעמיה, דס"ל באשה שהיא למודה לראות ד' או ה' ימים רצופים, דצריכה לחוש לכולן, והבאתי דבריו בזה לעיל בקפ"ד במ"ז סק"ט, ועפיזי כתב כאן דבשאר ימי הוסתות, צריכה לחוש בין ביום בין בלילה, לפי שבתוך ימי נדתה אינה מבחנת בזה אם רואה רק ביום או גם בלילה. אולם לדידן דקיימא לן בקפ"ד סעיף ו' דאינה צריכה לחוש רק לעונה הראשונה של הוסת, ואם לא ראתה אז, שוב אינה צריכה לחשוש לשאר ימי הוסת שלה, ומותרת לבעלה, שוב אין מקום לדינו הנ"ל, ועיכ השמיטוהו הפוסקים.

וכ"ל זה בוסת התלוי בימים, אבל וסת שאינו תלוי בימים, כוסת הגוף וכדומה, אין חילוק בזה בין עונת היום לעונת הלילה, ואם פיהקה פעם אחת ביום וראתה, ופעם ב' בלילה וראתה, ופעם ג' ביום או בלילה, קבעה וסת לפיהוקין, והרי זה דומה כאילו קבעה וסתה לפיהוקין בימים שאינן שוין. וכן הדין בוסת הקפיצות, או בוסת דמחמת תשמיש, לענין לחוש לו בג' פעמים, אין נפקא מינה בזה בין עונת היום לעונת הלילה, מאחר דהוסת אינו תלוי בימים, וכל זה פשוט ומבואר.

אך בהא איכא לספוקי, אם פיהקה ג' פעמים וראתה, והיו כל הג' פעמים ביום, אם נאמר דדינו כוסת המורכב, וכמו אם פיהקה ג' פעמים ברי"ח וראתה, דאינה צריכה לחוש לפיהוק דשאר הימים לדעת הרב, וכמו"ש במ"ז ס"ק ל"ז עייש. והוא הדין כאן שפיהקה ג' פעמים ביום, אמרינן שהוא וסת המורכב לפיהוק וליום, ואינה צריכה לחוש לפיהוק שתפחק בלילה, דיום ולילה חלוקים זה מזה לענין וסתות, כמו ב' ימים נפרדים, וכמבואר בדברי המחבר סעיף י"ג וכנ"ל. רק אם פיהקה ב' פעמים ביום, ופעם ג' בלילה, או להיפך, בזה אמרינן דאינלא מלתא דאין היום גורם רק הפיהוק לבד, וכעין מ"ש המחבר בסעיף כ', אבל אם כל הג' פעמים היו ביום, לכאורה יראה דאינה צריכה לחוש לו בלילה, וכנ"ל. ואם הדבר כן איכא הוא הדין בוסת הקפיצות, אם קפצה ג' פעמים ביום וראתה, אמרינן דהוא וסת המורכב, ואינה צריכה לחוש לקפיצה שתקפוץ בלילה. ולפיזי הוא הדין בוסת דמחמת תשמיש, אם ראתה ג' פעמים בלילה, אינה חוששת ביום, ומותרת לשמש ביום, עד שתראה ג' פעמים ביום ג"כ, והרי זה תקנה גדולה לאשה הרואה מחמת תשמיש. ומהתימא על הפוסקים שלא דברו כלום מזה, ולכאורה הוא דבר נכון, אך מסתפינא להקל בדבר שלא נזכר בפוסקים, עיכ צע"ג למעשה, ועי'.

ודע דלענין וסתות לא חיישינן שמא היה הראשון דם טהור והשני דם טמא, או להיפך, וכמו"ש לעיל סי' קפ"ג לענין חשש ד' נקיים, דדווקא לענין חשש ד' נקיים דאורייתא, חששו לחשש זה, ולא לענין וסתות דרבנן. וכן הוא מבואר להדיא בבעלי הנפש להראב"ד בשער הוסתות, לענין אשה הרואה ד' או ה' ימים רצופים, עייש שכתב בהדיא כנ"ל. וראיתי בחוות דעת בקפ"ד סק"ז שכתב חשש זה לענין קביעות וסת בימי נדה וזיבה עייש, והוא תימא בעיני, דאם נאמר חשש זה בוסתות, לא יוקבע שום וסת, ובמלו כל דיני וסתות לגמרי. אולם באמת לא נזכר חשש זה דדם טהור בדברי הראשונים, רק לענין ד' נקיים.

ולא במקום אחר, והחורד הוא שחידש חשש זה בוסתות, ואינו נכון, וכנ"ל בשם הראב"ד. ועי' עוד מ"ש בזה בביאורי לסימן זה בש"ך ס"ק ע"ב ע"ש.

עוד זאת אומר, דכל הני וסתות הנ"ל, אינן רק אם ראתה דם להדיא, אבל מצאה כתם אין בכתמים משום וסת,

וכמבואר בסוף סימן ק"ץ סעיף נ"ד. ועיין מ"ז שם ס"ק מ"א דהוא הדין אם מצאה על ידי בדיקת עד, אם אינה טמאה נדה ודאי רק טמאה משום כתם, אין בו משום וסת עיין שם. ועיין סי' הנ"ל מסעיף ל"ג עד סעיף ל"ח נתבארו פרטי דינים אלו.

סיימתי בעזה"י פתיחה זו אור ליום ד' ו' כסלו תרי"ג. עתה נבא לבאר דברי השו"ע ומפרשיו בסימן זה.

שפתי חכם

א חוששת ליום. עש"ך. אזיל לטעמיה נסק"ל דעונה בינונית היא וסת החודש, ועי"ש מ"ש מה נס"ד. עוד כתב דלריכה לחוש לוסת הפלגה ג"כ. וכתב זמנחת יעקב דהיינו אם ראתה ב' ראיות, דנראה אחת לא שיך וסת הפלגה, עי"ש. ועפ"י אפסר לישנא מ"ש כאן המחבר מושג ליום ל', ולא כתב ג"כ דחוששת לוסתה, וכמו"ש בעי"ז סק"א עי"ש. ולדעת הש"ך א"ש, דכאן ר"ל דאפילו נראה אחת לנד צריכה לחוש ליום ל' מראה זו, ונראה אחת אין לה לחוש רק לעונה בינונית, דנחשש דוסת הימים אין לה לחוש רק לנ' וסתות, לוסת הפלגה, ולוסת החודש, כמו"ש בסעיף י"ג בהגה, וכאן נראה אחת אין כאן וסת הפלגה כו', ווסת החודש היא עונה בינונית לדעת הש"ך, כנ"ל.

ב חוששת. עש"ך. דקדק לומר דאסורה לשמש, למעט דשאר מיני קריצות שרי, וכמו"ש בקפ"ד סק"ו. ועי' מ"ש שם דיש להחמיר בזה בדעת הט"ז עי"ש.

ג שפיר. עש"ך. כוונתו לפרש מ"ש המחבר פעם אחת, אין הכוונה ראה ראשונה, דזה אינו, דנראה ראשונה אין כאן וסת הפלגה, רק כוונה המחבר הוא שראתה פעם אחת נראה שניה, וכמו שסיים לקוף כ', דהיינו שראתה ראה שניה לקוף כ' מראה ראשונה, אז כשיגיע סוף כ' מראה שניה צריכה לחוש לו. ומ"ש הש"ך וכן כשיגיע יום כ' שלישית, לכאורה יראה כוונתו, כשראתה סוף כ' לראיה שניה, שזו צריכה לחוש כשיגיע סוף כ' מראה שלישית, אך לפי"ז יקשה מאי קא משמע לן, פשיטא דלריכה לחוש אחר שכבר ראתה ב' פעמים לנ'. ע"כ נ"ל דהאי וכן הוא ט"ס, ונ"ל מושגת מכאן ואילך כשיגיע יום כ' שלישית, ופירושו לראיה שלישית כנ"ל, והמעין יבאר.

ד וכן בראית הימים. עש"ך. עשה כלומר, דלשון המחבר לכאורה אינו מדוקדק, חדא, מ"ש וכן כו', דמשמע דדינו שזה למה שלמעלה, זה אינו, דלעיל מינה איירי וסת הפלגה, ואינה מושגת לו עד אחר ב' ראיות, וכאן איירי וסת החודש, ונראה אחת מושגת לו. ומו, שכתב וכן נראים הימים שהוא לימים ידועים לחודש כו', דמשמע דלריכה ראית ימים שאינן לימים ידועים לחודש, והא ליחא, דמיד שראתה ראה אחת הרי היא ביום ידוע לחודש, ולריכה לחוש ליום זה בחודש השני. וזהו שכתב הש"ך כלומר, כל אשה כשראתה פעם ראשונה, צריכה לחוש לאותו יום בפעם ב' שמת תראה. ומ"ש ואם אח"כ כו' לחוש ג"כ לוסת הפלגה כו', היינו אם ראתה בנ' ניסן וכ' אייר, דניסן מלא ואייר חסר, מעתה צריכה לחוש בניסן בנ' ימים, בנ' סיון מחוש לוסת החודש, ובנ"א סיון מחוש לוסת הפלגה, ועי' לקמן סעיף י"ג בהגה.

ה אלא. עש"ך. כבר הארכנו בזה בפתיחה, לצאר כל החילוקי דינים בין וסת קבוע לוסת שאינו קבוע, עי"ש.

ו אינו נעקר. עש"ך. הוסיף על דרך שימחאל לקמן, וכוונתו, דגם בנ' פעמים יש בו חנאים, דכפי קביעותו כן עקירתו, וסת הפשוט נעקר בנ' פעמים שלא ראתה בלוחו יום, ווסת המורכב אינו נעקר כי אם בהרכבה, ועי' לקמן סעיף י"ח ובש"ך סק"ג.

מקשה זהב

(א) חוששת לזמן. עט"ז. דחוששת עונה אחת ולא יותר וכמו"ש בקפ"ד, ועי' מ"ש שם. ומה שהקשה על מ"ש הטור והמחבר דחוששת לזמן הידוע ביש לה וסת, והרי גם באין לה וסת קבוע ג"כ צריכה לחוש לו, וכמו"ש בסעיף ב'. כן הקשה ג"כ הב"ח, ותירץ דבאמת לא מיבעי קאמר, מתחילה כתבו דביש לה וסת קבוע צריכה לחוש לו, ואח"ז כתבו דלא מיבעי בוסת קבוע, אלא אפילו בוסת שאינו קבוע ג"כ צריכה לחוש לו, ואין חילוק בין זה לזה אלא לענין עקירה כו', עי"ש. והוא דחוק קצת. ותירץ הט"ז דמ"ש חוששת לזמן הידוע, עיקר הכוונה הוא לדיוקא דאינה צריכה לחוש רק לזמן הידוע, וזהו דיוקא ביש לה וסת קבוע, דאז אינה צריכה לחוש רק לוסתה, משא"כ באין לה וסת קבוע, דמלבד דצריכה לחוש לוסתה, עוד צריכה לחוש לעונה בינונית, וכמו"ש בסעיף זה, אבל יש לה וסת קבוע, אינה חוששת רק לוסתה ולא לעונה בינונית.

והנה בתירץ זה אתי שפיר מ"ש הטור והמחבר דביש לה וסת קבוע חוששת לזמן הידוע, אולם אחתי קשה מ"ש ברישא באין לה וסת דחוששת ליום ל' לראייתה כו', דמשמע דאינה צריכה לחוש רק ליום ל' לראייתה ולא יותר, וזה אינו, דצריכה לחוש ג"כ לוסתה, הגם שאינו קבוע, וכנ"ל. וצ"ל דבסעיף זה לא כתב רק החילוק שיש בין אין לה וסת קבוע ליש לה וסת קבוע, דזו צריכה לחוש לעונה בינונית, וזו אינה צריכה לחוש לעונה בינונית, אבל שצריכה לחוש בשניהם בשוה והיינו לוסתה, מזה לא איירי בסעיף זה, וסמך על מ"ש בסעיף שאח"ז, ומ"ש כאן חוששת לזמן הידוע, כבר נתבאר שעיקר כוונתו בזה הוא הדיוק, שאינה חוששת רק לוסתה ולא לעונה בינונית, כנ"ל לדעת הט"ז. ועי' מ"ש בזה בש"ך סק"א.

(ב) בגון כ"א. עט"ז. הגיה בא' או בה', והוא מדברי הפרישה שהגיה כן בדברי הטור. וטעמו, דלגירסא כ"א יקשה, מאי טעמא התחיל בכ"א ולא בכ', וכמו דמקשינן בש"ס ס"ד א' על הברייתא דשביק ליום עשרים ונקיט יום כ"א כו', עי"ש בפירש"י. גם לגירסא כ"א לפי דרך הלשון חסר ב' השימוש, והיה צ"ל בכ"א או בכ"ה כו'.

(ג) אפילו בפעם אחת. עט"ז. דבוסת הפלגה צריך ב' פעמים, דראיה ראשונה אינה מן המנין. ולכאורה אין לשונו מדוקדק, דטעם זה דראיה א' אינה מן המנין, איצטרך לן לענין דאינה קובעתו בג' פעמים, וצריך ד' פעמים לקבעו וסת מטעם הנ"ל. אבל לענין לחוש לו בפעם אחת, למ"ל האי טעמא, בלאו הכי אין לה לחוש לוסת הפלגה בפעם אחת, דאיך תדע משך הפלגתה כמה היא, אחר שעדיין לא ראתה רק ראה אחת, וכמו"ש המנחת יעקב הבאתי בש"ך סק"א עי"ש, ועי'. ואפשר לדחוק וליישב לשונו בזה, ועי'.

(ד) וסת לשעות. עט"ז. מקור דין זה הוא מדברי הראב"ד בספר בעלי הנפש, והנה הראב"ד איירי בוסת השעות